Dziś pełna tabela wygranych loterji klasowej

WYDANIE V, IV.

Rok XVIII. Kraków, niedziela 24 marca 1935 Nr. 83

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji administracji: Kraków, ulica Orzeszkowej L. 7.
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.636.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.

15 GROSZY

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie

W dniu uchwalenia nowej konstytucji

Przebieg decydującego posiedzenia Sejmu. - Sprawa ordynacji wyb.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 23. 3. (Sin) Dzień dzisiejszy, jakkolwiek zapowiadał zgon parlamentaryzmu, przypominał całkowicie dawne dni parlamentarne i pod względem nastrojów i naprężenia i pod względem dokumentarnym. Naprężenie i zdenerwowanie istniało mimo, iż los poprawek Senatu do konstytucji był z góry znany i że niezależnie od tego, czy będzie czy nie będzie większość kwalifikowana, wiedziano, że konstytucja zostanie uchwalona. W Sejmie i w kuluarach, w hallu, prowadzącym do sali posiedzeń, panuje ożywienie. Wszyscy ministrowie przybyli punktualnie o godz. 10 i zajęli miejsca. Straż marszałkowska została wzmocniona przez woźnych z kotłowni i z biur. Straż marszałkowską ukryto w piwnicy, aby mogła wyskoczyć wrazie potrzeby dla wyprowadzenia posłów z sali sejmowej.

W pierwszej godzinie posiedzenia naprężenie stopniowo opadało. Posiedzenie Sejmu rozpoczęło się bowiem nie od konstytucji, ale od dyskusji nad traktatem z Anglją. Dyskusja ta trwała od godz. 10.15 do 12.30. Te dwie godziny starczyły, ażeby mimo bardzo ciekawych przemówień, posłowie opuścili salę posiedzeń, gromadząc się w kuluarach.

Tymczasem rozeszła się dość sensacyjna pogłoska, że gdyby większość sejmowa chciała przestrzegać formy konstytucyjnej i uzyskać 2/3 dla swoich poprawek, to ta możność już się nadarzyła. Klub ukraiński bowiem postanowił wstrzymać się od głosowania, zgłaszając deklarację, w której oświadcza, że sprawy polskie go nie obchodzą i że trzymają się w dalszym ciągu uporczywie żądania autonomji terytorjalnej. Ta wiadomość lotem błyskawicy obeszła cały Sejm, a tymczasem znowu nadeszła nowa wiadomość, że nietylko klub ukraiński „Unda", ale i ukraińscy socjal-radykałowie zgłoszą analogiczną deklarację. Zdekompletowanie opozycji jest już widoczne i są szanse na uzyskanie kwalifikowanej większości. Nic przeto dziwnego, że przedstawiciele klubu BB kręcili się po kuluarach już jako zwycięzcy i że nie mówiono tyle o konstytucji, ile o przyszłej ordynacji wyborczej tembardziej, że krążyły sensacyjne pogłoski, iż w ubiegłym tygodniu marsz. Piłsudski przyjął premjera Kozłowskiego, który mu przedstawił dotychczasowy projekt ordynacji wyborczej. Marszałek Piłsudski projekt ten miał unieważnić, przedkładając nowe wytyczne.

W tym nastroju przemawiał referent Car i prezes Sławek, poczem zarządzono przerwę. Rząd opuścił salę posiedzeń, by wrócić punktualnie o godz. 3 znowu do Sejmu.

Referat wicemarszałka Cara

Referent projektu reformy konstytucji, wicemarszałek Car wygłosił obszerne przemówienie, w którem scharakteryzował przebieg prac Sejmu nad reformą konstytucji, oraz omówił w ogólnych zarysach uchwalone przez Senat poprawki. Przechodząc do roli, jaką odegrała opozycja w pracach nad projektem ustawy konstytucyjnej, wicemarszałek podkreślił, że opozycja, która do tej pory nie brała żadnego udziału w pracach konstytucyjnych, przystąpiła przy omawianiu poprawek senackich do debaty z nadzwyczajną gorliwością. Mamy w komisji 12 przedstawicieli opozycji i wszyscy zapisali się do głosu. Dyskusja rozpadała się na 2 części zasadnicze. Lwia część wywodów była poświęcona stronie formalnej, mianowicie sprawie legalności uchwały z dn. 26 stycznia roku zeszłego. W komisji konstytucyjnej przeszedłem — oświadcza referent punkt po punkcie, odpowiadając na te wszystkie wywody i mam przekonanie, że swoją tezę udowodniłem. Opozycja potrąciła również o pewne strony merytoryczne. Wszystkie niemal kluby zgodziły się na to, że poprawki Senatu są dobre, każdemu logicznie myślącemu mogłoby się wydawać, że skoro są dobre, to trzeba za niemi głosować, ale logika opozycji chodzi drogami nieprzeniknionemi. Opozycja z tego wysnuwa wniosek, że te poprawki dobre, trzeba odrzucić! Taksamo opozycja prześcigała się w zapewnieniu, że Konstytucję marcową uważa za złą, celował w tem szczególnie p. poseł Rataj. Znowu zdawałoby się, że jeżeli Konstytucja jest zła, to trzeba ją jaknajprędzej zmienić, tymczasem taktyka opozycji czyniła wszystko, aby tę

zmianę uniemożliwić. Konstytucja jest zła, więc trzeba ją nadal utrzymać.

Dzisiejsze nasze posiedzenie nie jest pozbawione pewnej wagi historycznej. Mamy dziś ustalić przyszłe formy organizacyjne naszego państwa, mamy to zrobić nie na jeden dzień, ani na rok, lecz na lata, a może na dziesiątki lat. Jeżeli zrobimy to dobrze, otworzymy nowe możliwości dla Polski, jeżeli źle — to zahamujemy normalny rozwój państwa. Wiemy, że zły ustrój może nawet rozstrzygać o niepodległości państwa, jak to było z Polską przedrozbiorową.

Klub B. B. W. R. podchodził do tego zagadnienia ze szczególnem skupieniem, poświęciliśmy mu naszą wolę i wiedzę, a również nie chcieliśmy zboczyć z linji, którą wytknął nam założyciel państwa polskiego, wielki budowniczy Polski, Józef Piłsudski

W tym momencie rozlegają się na ławach B. B. W. R. liczne oklaski gromkie okrzyki „niech żyje"!

Ta konstytucja, zakończył wicemarszałek Car, którą dziś uchwalamy ostatecznie, przyczyni się w naszem zrozumieniu do zbliżenia się do tych ideałów, jakie wskazał nam marszałek Piłsudski. Sądzę, że posłowie, którzy wezmą udział w uchwaleniu tej konstytucji, spełnią swój obowiązek względem ojczyzny i przyszłych pokoleń narodu (znaczne oklaski).

Deklaracja prezesa Sławka

Przy tym ostatnim akcie, jakiego ma dokonać Wysoka Izba w dziele rewizji konstytucji, pragnę, imieniem Bloku Bezpartyjnego, złożyć następujące oświadczenie:

W długich dociekaniach, dyskusjach i przemyśleniach nad rozwiązaniem pytania — jakim ma być ustrój Rzeczypospolitej, nie kierowaliśmy się

(Ciąg dalszy na str. 11-tej).

HERMAN SWET

Czego należy oczekiwać po sesji sjońskiego A. C.

Wywiady z członkami Egzekutywy i przywódcami stronnictw

Korespondencja własna „Nowego Dziennika“

W związku z rozpoczynającą się w tych dniach sesją A. C. w Jerozolimie przeprowadził nasz współpracownik jerozolimski p. Herman Swet ankietę wśród wybitnych przedstawicieli ruchu sjońskiego na temat najaktualniejszych zagadnień bieżącej chwili.

Dziś dajemy pierwszą część ankiety, zawierającą oświadczenie kierownika departamentu politycznego Egzekutywy jerozolimskiej, M. Czertoka. Redakcja.

Jerozolima, w marcu,

Dnia 27 bm. zbierają się w wielkiej sali gmachu Agencji Żydowskiej w Jerozolimie członkowie sjońskiego Komitetu Wykonawczego. Od ostatniej sesji, która odbyła się, jak wiadomo, także tutaj, pod lazurowem niebem Jerozolimy, minął już cały rok. W dziejach odbudowy Palestyny będzie ten okres — to znaczy rok między Pesach 5694 a 5695 — zapisany jako rok znacznych sukcesów i zdobyczy.

Ten okres czasu zanotowany będzie w dziejach sjonizmu jako rok największej emigracji żydowskiej do Palestyny od czasu naszego golusu. Na konto tego roku zapisze się nabycie obszaru Hule, sanację i unormowanie naszej sytuacji finansowej, — zdobycie wielkiej pożyczki dla naszych instytucyj finansowych na giełdach światowych i jeszcze wiele innych, doniosłych spraw.

Był to rok znacznego, powiedziałbym, decydującego przełomu w całem tempie i rozmiarach odbudowy Palestyny, przełomu, który wymaga — jak to M. Czertok słusznie sformułował — całkowitego przeobrażenia w dziedzinie sposobów i metod naszej pracy politycznej.

Znajdujemy się obecnie w obliczu wielkich zadań na wewnątrz i na zewnątrz. — Zmieniona sytuacja wymaga natychmiastowej sanacji także a może przedewszystkiem naszych, własnych szeregów, szeregów ruchu sjonistycznego.

Czego oczekują kierownicze osobistości ruchu, członkowie Egzekutywy sjonistycznej i frakcji sjonistycznej od nadchodzącej sesji A. C.?

Jak sobie przedstawiają aktualne problemy znajdujące się na porządku dziennym odbudowy Palestyny i samego ruchu sjonistycznego?

Z czem przychodzą na sesję sjońskiego A. C.?

Z jakiemi wnioskami, planami, nastrojami?

Głos ma przedewszystkiem Egzekutywa Agencji Żydowskiej.

Na pytanie, czego należy oczekiwać po sesji sjońskiego A. C., odpowiada szef departamentu politycznego Agencji Żydowskiej p. M. Czertok następująco:

— Głównem zadaniem nadchodzącej sesji jest przygotowanie opinji sjonistycznej do Kongresu sjonistycznego, na którym postawione zostanie zagadnienie odpowiedzialności ruchu sjonistycznego i jego organów w obecnej, nowej fazie rozwoju odbudowy Palestyny. Musimy się niejako zreorjentować, musimy dostosować całą naszą politykę do nowych rozmiarów odbudowy Palestyny.

Egzekutywa sjonistyczna przybywa na sesję A. C. ze znacznemi aktywami i z przekonaniem, że kroczyła właściwemi drogami. Nasze finanse zostały uzdrowione. Po przerwie wielu lat rozpoczynamy nową kolonizację. Wpłynęliśmy na wzrost emigracji, dopomogliśmy do realizacji koncesji Hule, skutecznie przeciwstawiliśmy się rozmaitym niebezpieczeństwom politycznym które nam groziły itd.

Na podstawie tych pozytywnych działań zwracamy się do A. C. a przez A. C. także do przyszłego Kongresu z apelem, by wzmocnił jeszcze bardziej przyszłą Egzekutywę sjonistyczną tak pod względem finansowym jak i politycznym, by mogła jeszcze skuteczniej i bardziej planowo działać w dziedzinie politycznej i gospodarczej.

W centrum naszej przyszłej działalności musi znaleźć się zagadnienie ziemi. Nabycie nowych obszarów ziemi jest utrudnione nie tylko spowodu wewnętrznej spekulacji i nietylko z racji zewnętrzno politycznych i prawnych przeszkód, lecz także wskutek całkiem objektywnych warunków. Musimy opracować całkowicie inny, konstruktywny plan dla problemu ziemi. Nie możemy zdać się wyłącznie na prywatne zakupy ziemi, kroczące po linji najmniejszego oporu i nie mające odwagi wyzwolenia wielkich obszarów ziemi. Prywatne zakupy ziemi odbywają się we formie chaotycznej i niezorganizowanej. Ale i dotychczasowy system przypadkowych zakupów ze strony naszych narodowych instytucyj nie jest więcej dostosowany do potrzeb czasu.

Muszą być opracowane nowe plany nabywania ziemi, któreby były dostosowane do rozmaitych obszarów, albowiem jeszcze dziś istnieją pewne możliwości nabycia różnych obszarów ziemi. Musimy przedsięwziąć kroki, by wyeliminować z tych obszarów konkurencję spekulatywną, musimy przytem dążyć do dalszego wykorzystania istniejących już i odszukania nowych źródeł wody i musimy zapewnić zaspokojenie potrzeb rolnych i wodnych arabskiej ludności rolniczej na tych obszarach.

Jest rzeczą zrozumiałą, że wszystkie te plany mogą być urzeczywistnione wyłącznie przy zgodzie i aktywnej współpracy ze strony rządu. Hule jest w tej dziedzinie precedensem dla metod nabywania ziemi precedensem, który daje nam nadzieje także na przyszłość.

— Jak się przedstawiają widoki zwiększenia emigracji? Sprawa jest obecnie szczególnie aktualna, ponieważ przedkładamy nasze żądania w związku z nowym szedulem!

— Obraz emigracji, której Egzekutywa będzie mogła przedstawić A. C. jest zgoła inny, niż sprawozdanie, które w tej dziedzinie złożyliśmy na ostatniem posiedzeniu sjońskiego A. C. przed rokiem. Wtedy staliśmy w obliczu pewnej stabilizacji naszych możliwości emigracyjnych. Trzykrotnie otrzymaliśmy kwotę, zawierającą tę samą cyfrę, wahającą się pomiędzy 5.500 i 5600 certyfikatów na półrocze. Obecnie sytuacja uległa zmianie. Stoimy bowiem wobec postępu. Po szedulu 5500 nastąpił szedul 6800 a potem 7650. Sesji sjońskiego A. C. przedłożymy dokładne sprawozdanie w sprawie naszych usiłowań, by zwiększyć jeszcze tę cyfrę.

Jak ocenia pan wewnętrzną sytuację w sjoniźmie?

A. C. będzie miał przed sobą zdefinjowany wniosek, by ostatecznie uzdrowić wewnętrzną sytuację w sjoniźmie i położyć kres nieznośnej sytuacji politycznej anarchji i szkodom, którym tak silny wyraz dała ostatnia klęska w Genewie (mowa o petycji rewizjonistycznej i odrzuceniu jej przez Komisję Mandatową Ligi Narodów.) Nowe hasło w sprawie „konferencji okrągłego stołu usiłuje wprowadzić do naszego ruchu nieznane dotąd pojęcie rzekomo polityczno korporatywnego systemu organizacyjnego który ma unicestwić demokratyczną podstawę ruchu sjonistycznego. Takie hasła mogą mieć znaczenie tylko w takim wypadku, kiedy dotyczą partji i ugrupowań, które w sprawach sjonistycznych należą wyłącznie i w całości do światowej Organizacji Sjonistycznej i stają a priori na stanowisku równości i dyscypliny.

Cóż za sens ma jednakowoż konferencja okrągłego stołu z ludźmi, znajdującymi się tylko jedną nogą w ruchu sjonistycznym? Co się tyczy ogólnych sjonistów, to mamy nadzieję, że procesy, nurtujące ich stworzą podstawę dla egzekutywy koalicyjnej. Aby taka egzekutywa skutecznie pracowała musi być opanowana wspólną wolą. Jest to coś więcej, niż warunek, jest to główne zadanie Egzekutywy, jeśli chce być skutecznym, świadomym celu instrumentem, który nie ma być hamowany wewnętrznemi różnicami poglądów.

Imponujący rozwój Hajfy

Hajfa (ŻAT) Na ostatniem posiedzeniu rady miejskiej Hajfy dyskutowano nad budżetem miasta, który odzwierciedla szybki rozwój miasta w ubiegłym roku. Aczkolwiek Hajfa liczy 65.000 mieszkańców, budżet na rok 1935/36 ustalono w wysokości 135.000 f. podczas gdy budżet Jerozolimy. liczącej 110,000 mieszkańców, wynosi nie więcej niż 80.000 f. Do większej pozycji budżetowej należy suma 26.000 f. na poprawę warunków sanitarnych w mieście. Największą pozycję — 52.000 f. przeznaczono na różne inwestycje jak budowa rzeźni, hal targowych, roboty brukarskie itd.

Z pośród pozycji dochodowych pierwsze miejsce zajmuje podatek od nieruchomości preliminowany pierwotnie w wysokości: 31.250 f. Subwencja rządowa wynieść ma 10.850 f. Ponieważ przewidziany jest deficyt 13.000 f. komisarz okręgowy Keith Roach zaproponował podwyższyć o 50 proc. podatek od nieruchomości (z 6 do 9 proc.) z tem uzasadnieniem, że właściciele nieruchomości najwięcej korzystają z inwestycji miejskich. — Wszyscy prawie mówcy w dyskusji budżetowej wypowiedzieli się przeciwko podwyższeniu tego podatku, — szczególnie zaś przeciwko jednakowemu obciążeniu większych i małych domów. Radni domagali się, aby deficyt pokrył skarb państwa, który posiada znaczne nadwyżki budżetowe.

Przegląd prasy zagranicznej

Anglja wzmacnia prestiż Hitlera

RZĄD ANGIELSKI UDAJE...

(h) Troskliwie maskowany, lecz niemniej głęboki i prawdziwy niepokój, z jakim Niemcy wyczekiwały reakcji mocarstw europejskich na wprowadzenie obowiązku powszechnej służby wojskowej, minął obecnie zupełnie. Anglja bowiem nie zrzeka się wcale zamiaru wysłania swoich ministrów do Berlina, mimo, iż rozmowy z Htlerem po dokładnym (czy istotnie dokładnem?) podaniu liczebnej wielkości wojskowych formacyj, stały się zupełnie bezprzedmiotowe.

Fakt ten wywołał szczególnie w kołach francuskich niezwykłe rozczarowanie, a cała prasa nie może się powstrzymać od wyrażenia swego żalu w stosunku do angielskiego sprzymierzeńca. Wedle Pertinaxa „Echo de Paris" jedyną godną odpowiedzią na pociągnięcia Hitlera byłoby:

Zaniechanie planu wyjazdu do Berlina i możliwie jaknajszybsze zawarcie konwencji lotniczej między Francją, Anglją a Belgją, naturalnie przy zupełnem wykluczeniu Niemiec. Tymczasem sprawy potoczyły się inaczej. Gabinet londyński nie zważa na prawdziwe oblicze niemieckiego problemu, lecz raczej na swe interesy wyborcze i parlamentarne. Świadczy o tem wyraźnie nota rządu brytyjskiego wręczona Hitlerowi. Rozpoczyna się ona uroczystym protestem przeciwko zamachowi, dokonanemu przez Rzeszę niemiecką na traktat wersalski. Następnie jednak rząd angielski udaje, że w dalszym ciągu wierzy, jakoby Hitler stał nadal na platformie, uzgodnionej między rządem francuskim a angielskim podczas ostatnich rozmów w Londynie i zwraca się naiwnie z zapytaniem, czy Hitler mimo ostatnich swoich pociągnięć, zgadza się na rozmowę z ministrami angielskimi w Berlinie Rzecz jasna, Adolf Hitler i jego doradcy bezwłocznie dali odpowiedź twierdzącą, albowiem sam fakt przybycia Simona do Berlina, przyczyni się do uznania wszem wobec faktu dokonanego.

Angielskie troski przedwyborcze wzięły za tem górę, a obecnie sir John Simon nie zechce naturalnie powrócić z Berlina z próżnemi rękoma. Możemy zatem spodziewać się, jakiegoś kompromisowego projektu. Izolacjonizm angielski święci dalej triumfy.

A LA BERNARD SHAW

Znakomity publicysta Wladimir D'Ormesson przyznaje szczerze na łamach swego organu „Figaro", że przebieg wypadków napełniać musi każdego głębokim smutkiem i niepokojem. Albowiem

pytać obecnie kanclerza Hitlera, czy w dalszym ciągu jest dysponowany do rokowań, zakrawa na humor a la Bernard Shaw. Lecz ta humorystyczna eskapada może nas drogo kosztować. Nie jest wykluczone, że tego rodzaju procedura ocali podczas przyszłych wyborów kilka foteli konserwatywnych posłów. Z pewnością jednak nie ocali — pokoju.

Tego rodzaju taktyka przyspiesza tylko tok wydarzeń. Jest ona bowiem niczem innem jak pokłonem złożonym w stronę siły. Dziś odżycie potężnej potęgi militarnej, jutro Kłajpeda, pojutrze Anschluss, a potem?... Niemcy hitlerowskie powoli zaczynają wierzyć w to, że cała Europa będzie tańczyła tak, jak one zagrają.

Istnieje dziś tylko jeden środek do przyprowadzenia Niemiec do rozsądku: Przemówić do nich językiem, który dla nich jest zrozumiały. Albowiem fakt, że się znosi wszystko cierpliwie, jest dla nich dowodem słabości, zaś wszelka słabość jest dla nich niczem innem jak — dalszą zachętą.

„Temps" wykazuje polityczną nielogiczność angielskiego postępowania, wywodząc:

Właśnie z powodu projektowanej wizyty Simona i Edena rząd angielski powinien był pierwszy głośno zaprotestować przeciwko pogwałceniu klauzul militarnych traktatu wersalskiego przez Niemcy. Tymczasem jednak stało się coś wręcz odwrotnego. Rozmowy angielsko-niemieckie dojdą do skutku wśród warunków, które nie mają precedensu w historji dyplomacji, albowiem toczyć się będą dookoła spraw, które zostały już wyprzedzone przez wymowne fakty. Jakże można jeszcze obecnie dyskutować na temat porozumienia, co do wysokości zbrojeń mających zastąpić artykuł piąty traktatu wersalskiego, kiedy wyższość zbrojeń niemieckich stała się już faktem dokonanym? Jak można układać się z Rzeszą co do powszechnego bezpieczeństwa w chwili, kiedy traktat wersalski został przez nią jawnie pogwałcony? Jakże można prowadzić rozmowy na temat powrotu Niemiec do Ligi Narodów, gdy to państwo przekreśliło całą linję genewską? I jak mogłyby Niemcy powrócić do Ligi po pogwałceniu traktatu pokojowego, któremu właśnie międzynarodowa instytucja genewska zawdzięcza swoją egzystencję?

W dalszym ciągu autor artykułu zaznacza, że Hitler niema bynajmniej zamiaru na tem zaprzestać i że Niemcy przygotowują Europie jeszcze cały szereg dalszych niespodzianek.

Po wprowadzeniu powszechnej służby wojskowej i po wzmocnieniu powietrznych jednostek wojskowych, Hitler ma zamiar podnieść tonaż floty niemieckiej do 400 tysięcy, podczas gdy traktat wersalski przewiduje dla Niemiec jako maksimum tylko 108 tysięcy ton.

Z tego wszystkiego wynika jasno, że po podróży ministrów angielskich do Berlina niczego pozytywnego bynajmniej spodziewać się nie należy. Jeśli może ona mieć jakieś znaczenie, to chyba tylko dla — Niemiec. Wzmocni autorytet Hitlera, albowiem sam fakt podjęcia rozmów w obecnej chwili jest tylko uznaniem sukcesów Führera. Hitler nie będzie miał potrzeby wywnętrzać się przed angielskim ministrem spraw zagranicznych. Niczego nowego mu też nie zdradzi. Albowiem to co chciał właściwie powiedzieć, doniósł nam już wcześniej, nie czekając wcale, aż go Sir John Simon o to łaskawie zapyta.

Aresztowanie „nielegalnych" imigrantów

Jerozolima. (ŻAT) Policja aresztowała w Machne-Jehuda dwóch Żydów z Jemenu pod zarzutem nieleganlej imigracji. „Felestin" donosi, że na granicy Transjoranji i Iraku aresztowano kilku Żydów, którzy usiłowali dostać się do Palestyny.

W Libanie władze aresztowały trzech Arabów, którzy usiłowali przemycić do Palestyny 7 Żydów, 5 z tych Żydów policja zdołała zatrzymać. To samo pismo arabskie donosi, że w okolicy Safed aresztowano pod zarzutem nielegalnej imigracji 10 Żydów.

Opłata za zmianę nazwiska w Palestynie

Jerozolima. (ŻAT) W Dzienniku urzędowym ukazało się rozporządzenie, które ustala opłatę za zmianę nazwiska w Palestynie w wysokości 250 mils (ćwierć funta).

Zniesienie zakazu importu bydła z Polski do Palestyny

Warszawa (ŻAT). Polsko-Palestyńska Izba Handlowa komunikuje, że z końcem bieżącego miesiąca zniesiony zostaje zakaz wywozu bydła z Polski do Palestyny.

Bliższych informacyj udziela referat handlowy Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, Warszawa, Fredry 10, w godz. od 10.—2.

Żydzi jako rolnicy na Krymie

Moskwa (ŻAT). Ludność nowo utworzonego żydowskiego obwodu narodowego na Krymie, Latindorf, składa się z różnych narodowości, jak Żydzi, Niemcy, Tatarzy, Rosjanie, Ormianie, Grecy i inn. Większość stanowi jednak ludność żydowska, która się tu osiedliła w ciągu ostatniego 10-lecia. — W obwodzie czynnych jest 17 rad miejskich, w tem 7 żydowskich, 3 niemieckie, 2 tatarskie, 2 rosyjskie, 1 ormiański i 2 mieszane. Kołchozów jest 54, w tem 21 żydowskich, które zasiewają 44% całego obszaru zasiewów pszenicy ozimej. Pod uprawę kultur technicznych (bawełna, tytoń) jest 1410 ha, warzywami obsiano 705 ha, zaś pastwiska zajmują obszar 1395 ha. Dominującą rolę odgrywają kultury zbożowe, lecz sporo uwagi poświęca się hodowli bydła i surowców, przeznaczonych dla fabryk konserw na Krymie. Liczba koni i wołów jest jeszcze niedostateczna, natomiast obwód jest nieźle wyposażony technicznie, posiada mianowicie dwie stacje maszynowo-traktorowe, które liczą 107 traktorów, 44 combine'y i inne maszyny rolnicze.

Żydowscy rzemieślnicy w Niemczech nie otrzymają oznaki

Berlin (ŻAT). Kierownictwo niemieckiego stanu rzemieślniczego rozesłało okólnik z wyjaśnieniami w sprawie wykonania rozporządzenia o rzemiośle. Okólnik wskazuje Izbom rzemieślniczym, że nie-aryjscy rzemieślnicy nie powinni uzyskać oznak rzemieślniczych.

Apostoł humanitarności

Dziennik londyński „West Midd. Gazette' przyniósł niedawno wiadomość o 79-cio letniej rocznicy urodzin, którą w tym roku obchodził w Anglji znany i ceniony pedagog Fryderyk Gould.

Fryderyk Gould posiada w dziejach kultury świata piękną kartę. Składa się na nią wysiłek wieluletnich prac oraz fanatyzm idei, który nim zawładnął. Ideą, której przez przeszło 50 lat jest apostołem, jest wiara w istnienie jednej moralności ogólno-ludzkiej dla wszystkich narodów. „Mnie jako wychowawcy — powiedział Gould na Kongresie Wychowania, w Krakowie, wszystkie dzieci na świecie wydają się jednem dzieckiem; ich serca, umysły odpowiadają tym samym ocenom prawdy, piękna i dobra”.

Urodzony w r. 1855 w Anglji, rozpoczął pracę swą jako młody nauczyciel szkół powszechnych, a ponieważ obowiązujące podówczas metody nauczania nie zadawalały go zaczął stosować inne i próbował kształcić i rozwijać młode umysły swych uczniów w sposób bardziej zajmujący, a mianowicie opowiadaniem życiorysów wybitnych jednostek oraz wydarzeń z historji świata. Nauczaniem historji, pozbawionem wszelkich zabarwień tendencyjnych, rozpoczął wychowanie etyczne. Był jednym z najruchliwszych umysłów ówczesnego nauczycielstwa i wkrótce stał się prawdziwym przyjacielem i przewodnikiem młodzieży. Zamierzenia młodości urzeczywistniły się — życie samo poddało mu plan nauczania. Pracował niestrudzenie i jako pedagog i jako publicysta. Stanowisko sekretarza Towarzystwa Etycznego dało mu szerokie pole działalności. Wygłaszał odczyty z dziedziny psychologji, socjologji, etyki, literatury, historji; pisał broszury, książki, organizował zebrania i jeszcze nie wyczerpał całej swej wytyczonej pracy i jeszcze nie był z siebie zadowolony i pragnął dokonać więcej, coraz szersze stawiał sobie zadania. „Dopóki czułem — pisze o sobie — że działalność moja nie zadawala mnie, kroczyłem wciąż naprzód do osiągnięcia swego celu.”

Zwiedził dominja angielskie wszerz i wzdłuż, uczył w szkołach amerykańskich na południu i północy, znał więc rozmaite typy dzieci, wszędzie wchodził w bliski kontakt z ludnością, a zwłaszcza z młodzieżą. Rozmawiając z chłopcami i dziewczętami bądź to w Bombaju, bądź w innych miastach i wioskach Indji, bądź też z Murzynami, wszędzie starał się poznać zamiłowania, tradycje i dążenia, to też nabył rozległe wiadomości i zakreślił przewodnią myśl w swej pracy.

Jego „Master Thought” (przewodnia myśl) polega na przygotowaniu człowieka od wczesnej młodości, już od przedszkola tak, aby mógł służyć z pożytkiem rodzinie i społeczeństwu. Do takiego przygotowania należy według Goulda szukać źródeł w historji. „Nie mam na myśli historji jako jednego z przedmiotów nauczania — mówi Gould. — „Pragnę, by wychowaniu przyświecała myśl przewodnia ewolucji społecznej, zobrazowana w dziejach kraju ojczystego i w dziejach powszechnych. Nauczanie to należy stopniować przez zastosowanie metod, odpowiadających najpierw dziecięctwu, a następnie wiekowi młodzieńczemu. Historja tak ujęta podzielona na odpowiednie stopnie nauczania będzie przenikała w naukę innych przedmiotów. W szerokiem, filozoficznem rozumieniu będzie wychowanie szło po jednej linji: skłoni młodzież, by kroczyła w pochodzie ku dobru społecznemu, by wzięła udział w wysiłkach, do tego celu zmierzających. Na tem polega wychowanie”.

Fryderyk Gould wierzy w braterstwo ludów, niema siły na świecie, któraby potrafiła złamać tę jego wiarę. Celem rozpowszechnienia i popularyzowania ideologji braterstwa wśród młodzieży, wydaje specjalnie gazetkę dla młodzieży p. t. League News, — którą zdobi godło: „60 Narodów w Lidze — to dla ludzkości nadzieja na przyszłość. Niewiele jest narodów poza Ligą. Młodzieży świata, pomóż uzupełnić ten szlachetny zespół!”

Fryderyk Gould jest autorem wielu książek dla młodzieży. Na czele należy wymienić: **Working together (Współpraca), — Youth Noble Path (Szlachetna droga młodości), Bright lamps, Life and Manners, Brave Citizens, Syllabus of Civilisation,** i w. i. W każdym tomiku przeprowadza autor swoją ideę, podkreśla znaczenie etyki dla rozwoju jednostki i społeczeństwa.

Gould jest daleki od moralizatorstwa, krytyki, ustawicznego bębnienia i powtarzania wkółko tychsamych rad i ostrzeżeń, używa natomiast dosadnych porównań, pięknych paraboli, żywych djalogów, zajmujących opowiadań. Mamy więc wizerunki jednostek szlachetnych, odważnych wartościowych w licznych krajach i w różnych czasach.

Prócz książek dla młodzieży wspomnę jeszcze o 3-ch biografjach: Augusta Comte'a, Thomasa Paine'a i H. M. Hyndmann'a, które również odzwierciedlają jego społeczne tendencje. Z każdej karty jego książek patrzą na nas dobrotliwe oczy tego idealisty wpatrzone w jeden wielki cel, któremu na imię: „Dobro ludzkości'.

ZOFJA GLASSNEROWA.

Ankieta o działalności żydowskich instytucyj dobroczynnych w Polsce

Warszawa (ŻAT). Biuro ekonomiczno-statystyczne przy „Cekabe“ jakiś czas temu przesłało do wszystkich gmin żydowskich w kraju ankietę w sprawie działalności żydowskich instytucyj dobroczynnych Jest to pierwsza ankieta w tej dziedzinie, która powinna dać obraz działalności żydowskich insytucyj dobroczynnych oraz zakresu, w jakim korzystają z subwencyj samorządowych. Do tej pory nadeszły już obszerne odpowiedzi od szeregu gmin żydowskich; konieczne jest, aby gminy, które jeszcze nie odpowiedziały na ankietę, uczyniły to jaknajrychlej, aby nie hamować ogłoszenia nagromadzonych już obfitych materjałów.

Międzynarodowy konkurs im. H. Wieniawskiego w Warszawie

(Korespondencja własna).

Warszawa, w marcu.

Jak już pisaliśmy, odbył się w Warszawie, pod protektoratem p. Prezydenta Rzplitej międzynarodowy konkurs skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego, z okazji setnej rocznicy urodzin wielkiego artysty-kompozytora. — Konkurs zorganizowała Wyższa Szkoła Muzyczna Warsz. Tow. Muz. im. Chopina. W jury pod przewodnictwem dyr. Warsz. Tow. Muz. Adama Wieniawskiego (bratanka Henryka Wieniawskiego) zasiedli najwybitniejsi pedagogowie polscy i zaproszeni muzycy z zagranicy Uczestników zgłosiło się około 150-ciu ze wszystkich krajów Europy, a nawet i dwaj mulaci z U. S. A. Przyjęło 88-miu odpowiadających warunkom konkursu: nieprzekroczony 30 rok życia, dyplom konserwatorjum lub równorzędnej szkoły muzycznej, ewentualnie dowody działalności wirtuozowskiej (programy — recenzje). Z powodu chorób wielu odpadło. Ugółem wysłuchano 55-ciu uczestników, w pierwszym etapie konkursu, obejmującym krótki recital złożony z solowego utworu J. S. Bacha (często powtarzała się Chaconna lub Adagio i fuge z I-ej sonaty), Wieniawskiego: 1. jedna etuda z „Ecole Moderne“, 2. jeden z polonezów, 3. Scherzo-tarantella, Valse-caprice lub jeden z mazurków, wreszcie dowolny utwór znanego kompozytora nowoczesnego lub z epoki romantyzmu.

Poziom konkursu przekroczył wszelkie oczekiwania. Usłyszano wielu bardzo dobrych skrzypków, oraz cały szereg wybitnych artystów-wirtuozów o ustalonej już marce, oraz kilka „cudownych dzieci“ — nieprzeciętnych talentów. Sąd konkursowy pracuje nad wyeliminowaniem 15-tu najlepszych skrzypków do drugiego etapu konkursu, obejmującego odegranie z towarzystwem orkiestry dwóch części z jednego z dwóch koncerów H. Wieniawskiego, miał przed sobą bardzo trudne zadanie.

Od strony lewej: Henry Temianka (Anglja), Mary Luiza Sardo (Włochy), 13-letni Gustaw Goldstein (ZSRR.), 15-letnia Ginette Neveu (Francja. I nagroda) i Dawid Ojstrach (ZSRR.)

W wyniku kilkugodzinnych narad jury wybrało zamiast 15-tu — 18-tu: Abussi Antonio i Mary Luize Sardo — Włochy, Anton Hubert — Estonja. Dawid Ojstrach i Bussie Goldstein — Z. S. R. R., Neveu Ginette — Francja (lat 15), Fiqueroa Jose i Kachino Jaime — U. S. A., Thomas Magyar i Feniwen — Węgry, Temianka Henry — Anglja, Spiller Zjerko — Jugosławja oraz z Polski: Bacewicz Grażyna, Chasyd Józef (lat 12), Bronisław Gimpel, Hendlówna Ida (lat 11), Wacław Niemczyk i 15-letni Mieczysław Szwalbe. Odegrane koncerty z tow. orkiestry dowiodły jeszcze raz wysokiej klasie gry i dużej rutyny estradowej uczestników.

Publiczność po brzegi wypełniająca filharmonję, z niecierpliwością oczekiwała ostatecznych wyników konkursu. Zdenerwowanie wzrastało z chwilą przedłużania się obrad jury — wyczuwano, że toczy się walka i to zacięta. Korzystając z kilkugodzinnej przerwy, staram się nawiązać kontakt z wybranymi uczestnikami, którzy oczekują wyników obrad jury; wszyscy oni są otoczeni przez dzienni-

Tajemnice z przed 40 wieków

Przedhistoryczne miasto odkopano pod Włocławkiem

W przyszłym tygodniu będą wznowione prace wykopaliskowe w Brześciu Kujawskim pod Włocławkiem. Poszukiwania trwają już 2 lata, lecz wynik ich, z pewnych względów nie był ogłaszany. Odkrycia, jak to należy wnosić z dotychczasowych znalezisk, zmienią w wielu szczegółach pojęcia o przeszłości Polski, a nawet Europy, w okresie czasu 1600—2000 lat przed naszą erą.

TAJEMNICZE BUDOWLE PRADAWNYCH MIESZKAŃCÓW KUJAW

Tereny, gdzie są prowadzone poszukiwania, leżą na Kujawach, w zakątku żyznym, od wieków zamieszkałym przez ludność rolniczą. Dojeżdża się do Włocławka, stąd 15 kilometrów koleją wąskotorową do przystanku Stary Brześć od którego jeszcze jeden kilometr drogi pieszej dzieli nas od grodziska.

Miasto przedhistoryczne było wybudowane na wzniesieniu, niejako na półwyspie, otoczonym z trzech stron wodą. Mokradła przetrwały do dziś, zachowały się też zarysy fos pierwotnych. Grodzisko było otoczone palisadami, o czem świadczy 1100 znalezionych śladów po wbitych palach.

Ludność tego osiedla wznosiła wielkie budowle, wprawdzie parterowe, ale zajmujące ogromną powierzchnię. Zdołano zidentyfikować 22 domostwa długości do 40 metrów. Należy podkreślić niespotykany dotychczas szczegół, że wszystkie domy miały kształt trapezu. Przyczyna tego jest dla archeologów zagadką.

Jeden z tępych kątów budynku był zwrócony zawsze na południe. Tłumaczą to chęcią lepszego wyzyskania światła słonecznego przez mieszkańców.

Wbrew zwyczajowi przyjętemu wśród ludu polskiego, mieszkańcy nie budowali ścian z belek poziomych, lecz pionowych W tym celu kopano dość głęboki rów szerokości około 15 ctm. i wpuszczano doń ciasno ustawione belki, które następnie przeplatano chróstem i wreszcie pokrywano warstwą gliny. Ponieważ osadę zniszczył pożar, wypalona glina odtworzyła dokładnie sposób techniki budowniczej i zachowała wszystkie te szczegóły. Domy nie posiadały okien (jak u dawnej ludności kreteńskiej), lecz otwory kominowe, przez które wylatywał dym i padało światło. W domach były tylko jedne drzwi, a raczej szerokie wrota. Pozatem wewnątrz miasta ustawiano płoty.

PRZED CZTERDZIESTU WIEKAMI NA ZIEMI POLSKIEJ

Ludność miasta dzieliła się przypuszczalnie na wielkie rody, zajmujące oddzielne dwory. Ponieważ niema śladów stodół i obór, należy wnosić, że dom mieszkalny był jednocześnie śpichlerzem i służył jako pomieszczenie dla bydła. Zresztą podobne obyczaje panowały u Wikkingów w ich pierwszej fazie rozwoju.

Olbrzymi dom długości do 40 metrów służył za mieszkanie dla ludzi, zwierząt, za przechowalnię wszelkiego dobytku i był jednocześnie małą fortecą wewnątrz osady. Rodem rządzili starcy, czego dowodzą ślady kultu przodków. Mianowicie zmarłych grzebano najczęściej wewnątrz domu, na względnie niewielkiej odległości, pod warstwą ubitej gliny. Wysłannicy państwowego muzeum archeologicznego znaleźli w osadzie przeszło 20 grobów.

PRZEDHISTORYCZNE... ŚMIETNIKI

W ciągu dwuletniej pracy nad odkopaniem grodziska natrafiono na 270 śmietników. Są to jamy głębokości dwu metrów, pełne skorup, połamanych rogów, kości i ości z ryb.

Owe śmietniki, do których wrzucano wszelkie zbyteczne przedmioty, stanowią dla archeologów największą skarbnicę. W jamach osady pod Brześciem Kujawskim znaleziono mnóstwo zabytków ceramicznych. Kości nieznanych ryb i kręgi grzbietowe rybie o średnicy 1 i pół centymetra. Były to więc ryby tak wielkie, jakich dziś w rzekach nie spotykamy. Znaleziono pozatem rogi turze i żubrze, kości ptasie (bada je prof. Niezabitowski), wyroby z żółwiej skorupy.

Muzeum w parku Łazienkowskim porządkuje właśnie otrzymano z grodziska kujawskiego paciorki, miedziane blachy wytłaczane, pierścienie, dłuta, szydła, ozdoby z rzeźbionej kości, bransolety, razem około 5 tysięcy drobiazgów.

ZABYTKI KULTURY ŚRÓDZIEMNOMORSKIEJ

Wzory wstęgowe na ceramice, naczynia twarzowe (tzw. sowie twarze) i mnóstwo innych szczegółów wskazuje, że ludność odkopanego miasta należała do kultury śródziemnomorskiej, czyli tej, którą poznaliśmy dzięki wykopaliskom w Troi, na Krecie i na innych wyspach morza Egejskiego.

Cywilizacja, identyczna z cywilizacją w Brześciu Kujawskim, miała ogromny zasięg, gdyż obejmowała dzisiejsze Niemcy, Belgję, Czechy, Morawy, Siedmiogród i część Jugosławji. Jej charakterystyczną cechą jest miedź, występująca jako poprzedniczka bronzu.

Mieszkańcy grodziska zajmowali się przeważnie rolnictwem i chowem bydła. Polowanie odgrywało mniejszą rolę. Nie był to lud, uważający wojnę za rzemiosło. Wszystko zdaje się świadczyć, że troszczono się raczej o skuteczną obronę.

Po katastrofie, jaka nawiedziła ludność „śródziemnomorską“, na zgliszczach spalonego grodziska powstawały inne osady, aż do wczesno-historycznej, czyli piastowskiej — włącznie.

Rozróżnianiem tych nawarstwawień zajmą się archeologowie. Narazie można stwierdzić, że odkopane miasto przyniesie nam mnóstwo niespodzianek, a zainteresowanie uczonych z zagranicy świadczy o doniosłości odkrycia.

ועד ה„תרבות“ בבילסקו מביע לחברו המסור המהנדס מר שמואל וולכן את השתתפותו בצערו לרגלי מות אביו שלמה נ״ע.

בציון ינוחם.

---

karzy i ciekawskich. Trudno się do nich docisnąć. Najwięcej zainteresowania budzą „cudowne dzieci“. Mała, 11-letnia Ida Hendlówna jest tak zasypywana pytaniami, że już na żadne nie odpowiada, za to jej ojciec, artysta malarz, chętnie opowiada o pierwszych przebłyskach talentu u 3-letniego dziecka, o trudnościach, z jakiemi musiał walczyć, aby móc dać dziecku możność kształcenia, o jej nauce u prof. Michałowicza, o zeszłorocznej pierwszej nagrodzie na konkursie młodych talentów itd. W tej chwili dzięki otrzymanemu stypendjum mała Ida jest w Paryżu i uczy się u Sigetti'ego.

Drugie cudowne dziecko z Polski, to Józio Chasyd, 12-letni chłopczyk o czarnej rozwichrzonej czuprynie i mądrem, głębokiem spojrzeniu pięknych oczu. Jako skrzypek zapowiada się nadzwyczajnie. Pochodzi z niezamożnej rodziny żydowskiej i 5-ciu lat dopiero. Do zeszłego roku był uczniem 5-cu lat dopiero. Do zeszłego roku był uczniem prof. Kryształa. Ostatnio opiekuje się nim prof. I. Dubiska.

13-letni Bussia Goldstein z Rosji sowieckiej, to już artysta o wyrobionem imieniu: wielki, rzadko spotykany talent. Naukę gry rozpoczął w szóstym roku życia. Do Warszawy przyjechał ze swoim ubóstwianym profesorem Jampolskim, któremu, jak twierdzi, wszystko zawdzięcza. Koncertował już niejednokrotnie. Na konkursie w Moskwie otrzymał nagrodę Sownarkomu 3.000 rubli. Dostał również znakomity instrument Stradivariusa (trzy-czwarte), na którym grał podczas konkursu. Mały Bussia żyje w wielkiej przyjaźni ze swoim znacznie starszym rodakiem, znakomitym artystą-wirtuozem Dawidem Ojstrachem. Ten ostatni pochodzi z Odessy. Matka jego była śpiewaczką opery odeskiej. Jako uczeń stolarski, kończy konserwatorjum z najwyższem odznaczeniem, mając lat 17. Od dziewięciu lat pracuje samodzielnie. Jest docentem w „Technikum“ przy konserwatorjum wirtuozów. Koncertuje bardzo dużo, często 15—16 razy miesięcznie. Na konkursie eliminacyjnym przed obecnym konkursem, otrzymał 1-szą nagrodę. Gra na cudownym instrumencie Guarneriusa. Dawid Ojstrach, to imię, które zabłyśnie na firmamencie muzycznym w czasie bardzo krótkim.

Dwaj bracia mulaci Figueroa Jose i Kachiro Jaime są sensacją konkursu. Urodzeni w Portoriko (U. S. A.), studja kontynuowali w Madrycie; teraz osiedli w Paryżu. Dzięki wybitnym walorom artystycznym gry, zdobyli sobie niemałą sławę w Ameryce, a obecnie w Paryżu. Aby ich nie mylono, młodszy nosi nazwisko matki.

Jedyny przedstawiciel Anglji na konkursie międzynarodowym, to Henry Temianko, niezwykle utalentowany, znakomity skrzypek. Wysunął się bezsprzecznie na jedno z czołowych miejsc wśród uczestników. Pochodzi z rodziny żydowskiej. Ojciec jego przed laty wywędrował z Polski do Szkocji i tam ożenił się z holenderką. Henry ujrzał światło dzienne w Szkocji. Naukę gry skrzypcowej rozpoczął dość wcześnie, ale nie przykładał się do niej zbytnio. Dopiero mając lat 15-cie, pod wpływem Bronisława Hubermana zabrał się poważnie do roboty. Studjował w Ameryce i w Paryżu u Flescha. Koncertował już w Ameryce i w Anglji i odnosił wszędzie wielkie sukcesy.

Nazwisko Bronisława Gimpla jest wszystkim dobrze znane. Po wielkich sukcesach zagranicą, po koncertach na wszystkich dworach królewskich i t. d., świetny skrzypek osiadł teraz w Göteborgu, gdzie został zaangażowany jako koncertmistrz.

Powszechne uznanie i sympatję (zwłaszcza u pań), zjednał sobie doskonały uczeń Hubaya-Magyar Thomas z Budapesztu, który w pierwszym etapie konkursu wykazał fenomenalną, skończoną technikę (niezapomniane warjacje na temat hymnu austrjackiego) i nieprzeciętną muzykalność. Najwięcej jednak mówi się o 15-letniej Franciszce Ginette Neveu. Mała Ginette, dziewczynka o niezwykle poważnem spojrzeniu i niskim matowym głosie — to wielkość artystyczna. Mając lat 11, ukończyła konserwatorjum paryskie z najwyższem odznaczeniem tej uczelni, jako uczenica Flescha. Obecnie jest już profesorem w tymże konserwatorjum. Neveu jest prawdopodobnie najmłodszym profesorem w Europie. Na zeszłorocznym konkursie we Wiedniu otrzymała jedno z pierwszych odznaczeń. Ginette Neveu, to wielki, potężny talent. Dawno nie słyszano już tak wykonanej Chaconny J. S. Bacha. Neveu przeszła już okres „cudownego dziecka“ i umiejętnie kierowana, stanęła na szczeblach najwyższego artyzmu.

Nasze rozmowy przerywa dzwonek, oznajmiający zakończenie obrad jury. Publiczność szybko zajmuje miejsca. Zalega niesamowita cisza. Poprostu słyszy się, jak dwa tysiące serc bije. Pierwsza nagroda 5.000 zł. im. Prezydenta Rzplitej, puhar Wieniawskich, oraz skrzypce typu „Polonia“ — otrzymała Ginette Neveu wraz z 10.000 franków, ofiarowanych przez rząd francuski. Druga nagroda min. W. R. i O. P. — 4.000 zł. i skrzypce typu „Antica“ otrzymał Dawid Ojstrach. Trzecia nagroda min. S. Z. przypadła Henry Temiance — czwartą prez. miasta otrzymał Bussia Goldstein, 5-tą Spiller Zjerko; 6-tą Mary Luise Lardo, 7-ą Ida Hendlówna, 8-ą Antoni Hubert, 9-ą (anonimowo ofiarowaną) Bronisław Gimpel.

Oprócz nagród pieniężnych jury rozdało 15 dyplomów honorowych.

Może i po tym konkursie p. Antoni Słonimski napisze podobny do zeszłorocznego artykuł o konkursach międzynarodowych na temat „Cohn — Kon — Kahan i t. d.“. Radzę jednak tym razem zacząć od — Wieniawskich. **m—m**

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Kiedy mogą być przeprowadzane egzekucje na wsi

Ministerstwo Skarbu zarządziło ograniczenie terminów, w których mogą być przeprowadzane egzekucje na wsi, zwłaszcza u drobnych rolników. Urzędy skarbowe przystępować mają więc do egzekucji należności na rzecz obcych wierzycieli jednocześnie z wdrożeniem egzekucji I lub I raty podatku gruntowego tj. w okresach po 1 lipca, względnie po 1 lutego każdego roku.

Wierzyciele obcy winni przesyłać Urzędom Skarbowym tytuły wykonawcze w czasie, któryby uwzględniał przytoczone wyżej okresy prowadzenia akcji egzekucyjnej na wsi. Tytuły wykonawcze, otrzymane po upływie jednego z tych terminów, będą egzekwowane dopiero w następnym terminie.

Z pobieranych przez egzekutorów kwot mają być pokrywane przedewszystkiem zaległości skarbowe.

Losowanie i płatność kuponów papierów procentowych

W dniu 1-ym kwietnia br. odbędą się losowania: 4-proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej, 5-proc. konwersyjnej m. Wilna, oraz 4 i 4 i pół listów zastawnych Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie.

W tym samym dniu przypada termin płatności kuponów od: 4-proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej, 6-proc. poż. dolarowej z r. 1920, 7 i 8-proc. obligacyj komunalnych Banku Gospodarstwa Krajowego, 8-proc. obligacyj budowlanych BGK. oraz 8-proc. obligacyj m. Poznania z r. 1921 i 1929.

W dniu 15-ym kwietnia br. przypada termin płatności kuponów 7-proc. poż. stabilizacyjnej z r. 1927

Rzemieślnicy a podatek od lokali

Ponieważ lokale fabryczne wolne są od podatku, a warsztaty rzemieślnicze płacą podatek lokalowy, rzemieślnicy zwrócili się przez związek izb do ministra przemysłu i handlu z prośbą o wyrażenie zdania w tej sprawie.

Ministerstwo przemysłu i handlu odpowiedziało, że przedsiębiorstwa rzemieślnicze, zaopatrzone w karty rzemieślnicze, mogą być uważane za przedsiębiorstwa fabryczne, o ile mieszczą się w budynkach specjalnie przeznaczonych dla tych przedsiębiorstw. Brak silników nie powinien wpływać ujemnie na interpretację tego zagadnienia.

Obniżenie opłat za ogłoszenia rejestrowe

Według uzyskanych informacyj należy oczekiwać, że Ministerstwo Sprawiedliwości zgodnie z postulatami samorządu gospodarczego w najbliższej przyszłości wyda rozporządzenie, zmieniające opłaty za wpisy rejestrowe i za ogłoszenia, a ponadto zwalniające od opłat rejestrowych przedsiębiorstwa, które nie podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru handlowego w określonym terminie wskazać wypada, iż Ministerstwo Sprawiedliwości przychylnie potraktuje wnioski samorządu gospodarczego, wskazując na potrzebę bardziej przejrzystego zgrupowania i rozplanowania danych, publikowanych w Monitorze Polskim, a dotyczących wpisów rejestrowych, tak, aby łatwiej korzystać mogły z owych ogłoszeń sfery przemysłowo- handlowe.

Ulgi notarjalne dla ofiar powodzi

Minister sprawiedliwości wydał rozporządzenie o ulgach dla ofiar powodzi w zakresie wynagrodzenia notarjuszów i pisarzy hipotecznych. Według tego rozporządzenia, wynagrodzenie notarjuszów za sporządzenie aktów pożyczki na odbudowę gospodarstw, zniszczonych przez powódź w roku 1934, udzielonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Rolny, Komunalne Kasy Oszczędności lub spółdzielnie kredytowe za sporządzenie aktów ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego dla takiej pożyczki oraz za wydawanie wypisów z tych aktów wynosi połowę stawek ustanowionych w przepisach o taksie wynagrodzenia notarjuszów. Również połowę stawek wynosi opłata pisarzy hipotecznych od wniosku o wciągnięcie do ksiąg hipotecznych tytułów dłużnych wymienionych w paragrafie poprzedzającym oraz od świadectw z wykazu hipotecznego, dotyczących wpisów tych tytułów. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości w tej sprawie obowiązuje do dnia 30 września br.

Sprawa przymusu tłoczenia piwa kwasem węglowym

W związku z ustawą o opodatkowaniu kwasu węglowego, przewidującą możność wprowadzenia w drodze rozporządzenia zakazu tłoczenia piwa z beczek w inny sposób, niż przy pomocy kwasu węglowego, w łonie samorządu gospodarczego rozważana była myśl wystąpienia do Ministerstwa Skarbu z wnioskiem, by ustalono odpowiedni okres przejściowy, w czasie którego zakaz ów nie byłby jeszcze stosowany. Motywem przemawiającym za stosowaniem podobnego okresu przejściowego był wzgląd, iż mniejsze zakłady handlowe, zajmujące się wyszynkiem piwa, zwłaszcza na prowincji, nie mogłyby ponosić kosztów nowych urządzeń instalacyjnych i nie byłyby w stanie odrazu przestawić się wyłącznie na stosowanie kwasu węglowego. Licząc się z komplikacjami, jakie wywołać może wprowadzenie owego zakazu Sejm całkowicie uchylił przepis zawarty w projekcie ustawy o opodatkowaniu piwa a uprawniający do wydania zakazu tłoczenia w zakładach handlowych piwa z beczek w inny sposób, niż przy pomocy kwsu węglowego. W łączności z tem nieaktualne stało się projektowane pierwotnie wystąpienie w przedmiocie ustalenia odpowiedniego okresu przejściowego. Równocześnie nadmienia się, iż do art. 3 projektu omawianej ustawy dodany został w Sejmie nowy ustęp ustalający iż Minister Skarbu upoważniony jest do zwalniania od opodatkowania kwasu węglowego, przeznaczonego do wyrobu artykułów chemicznych.

Pośrednictwo pracy

W związku z połączeniem Funduszu Bezrobocia z Funduszem Pracy, dotychczasowe biura pośrednictwa pracy Funduszu Bezrobocia, funkcjonować będą z dniem 1 kwietnia br. jako referaty pośrednictwa pracy wojewódzkich biur Funduszu Pracy.

Nowe ustawodawstwo

Wyszedł z druku Nr. 18 Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 marca 1935 r., zawierający treść następującą:

USTAWA:

Poz. 99 — z dnia 31 stycznia 1935 r. o oznaczaniu wagi na ładunkach przewożonych na statkach

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz. 100 — Sprawiedliwości z dnia 6 marca 1935 r o zmianie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z ndia 10 grudnia 1932 r. w sprawie umundurowania niższych funkcjonarjuszów sądowych i prokuratorskich.

Poz. 101 — Sprawiedliwości z dnia 13 marca 1935 r. o ulgach dla ofiar powodzi w zakresie wynagrodzenia notarjuszów i pisarzy hipotecznych.

Poz 102 — Spraw Wewnętrznych z dnia 7 marca 1935 r. o rozciągnięciu przepisów policyjno-budowlanych dla gmin miejskich na niezaliczone w poczet miast osiedle Traby w powiecie wołożyńskim województwie nowogródzkiem.

Poz. 103 — Przemysłu i Handlu z dnia 13 marca 1935 r o przyznaniu ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych XIV Międzynarodowym Targom w Poznaniu, VI. Targom Katowickim i Wystawie Elektrotechnicznej w Bydgoszczy.

Poz. 104 — Poczt i Telegrafów z dnia 13 marca 1935 r wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych o prywatnych urządzeniach telefonicznych i telegraficznych.

„Kukiełki u Hawełki"

Szopka krakowska Jana Sinalco, Freda Alwina i Gerra.

„Kukiełki u Hawełki" mają już swoją ustaloną opinję. Wprowadzili je zeszłego roku p Magdalena Samozwaniec i p. Artur Marja Swinarski, a w tym roku pokusili się o szopkę krakowską pp. Alwin i Sinalco. Pierwszy znany jest z „Burego Melonika", całkiem udanego teatrzyku rewjowo- satyrycznego, który przed kilku laty przedstawił się publiczności krakowskiej, a drugi jest dowcipnym i złośliwym dziennikarzem krakowskim. Spółka więc naogół bardzo szczęśliwa. A jednak ta szopka krakowska ma pewne „ale". By się szopka wogóle udała, musi mieć wybitnie polityczne akcenty satyry, musi ciąć na prawo i na lewo nie oglądając się na nic i nie licząc się z nikim. Mam wrażenie, że szopka pp. Sinalco i Alwina jest dzieckiem zanadto układnem, za bardzo grzecznem, nieokazującem przedewszystkiem zbyt dużych zainteresowań politycznych. Autorowie pozwalają sobie na złośliwość tam, gdzie ta złośliwość nie jest bardzo ryzykowna i nakładają sobie hamulce tam, gdzie się wszyscy spodziewają cięcia cersarskiego. Świadczy o tem chociażby wyolbrzymienie znaczenia teatru, który dzięki rozmaitym okolicznościom nie odgrywa bynajmniej w życiu krakowskiem tak wybitnej roli. A nawet w dziedzinie teatru nie przepuszczono przez filtr satyry takeij np. komisji artystycznej która bądźcobądź ma dużo grzechów na sumieniu i która, że wspomnę tylko mimochodem, nie zezwoliła na wystawienie na naszej scenie miejskiej „Kordjana i Chama", chociaż p. Otserwa do tego mocno się palił. Po łepkach też potraktowano literaturę krakowską, nie wspominając wcale o ofensywie rasizmu na terenie krakowskiego Związku Literatów Polskich.

Są to minusy, które rzucają się w oczy. Nie wynika z tego jednak by szopka krakowska pp. Sinalco i Alwina była zupełnie wyprana z akcentów satyry politycznej. Niestety ta satyra jest zbyt łagodna. Jest raczej towarzyska i posługuje się papierowemi rękawiczkami. Ale bądźcobądź przesuwa się przed nami korowód postaci krakowskich. Widzimy więc p. Wojewodę i radcę Stańkowkiego, P-x A Łosza, który sam siebie konfiskuje, i rozumie się samo przez się p. K. Aplickiego, który m. in. śpiewa:

„Że tam woda tryska
Ja muzeum każę
Zbudować odrazu
Na dużym galarze.
Będzie mniej kłopotu
Mniej krzyku i wrzawy
Gdy muzeum Wisłą
Spłynie do Warszawy.

Luzują p. K. Aplickiego Kli. Mecki i Kroczylas, ale nas bardziej interesuje p. S. Pira, który śpiewa m. in.:

W tem jest bowiem ma zaleta
Prezydentura dla mnie mara
Jak gram to już tylko w kara
Mnie nie zakiną w trelf waleta
Mnie nie nabrać na filistra
Ja żydowski jestem Otel —
Głupstwo serdel hotel, fotel
Wolę rzeźnię niż magistrat".

Najciekawszą jest jak już wspomnieliśmy część druga zatytułowana „W pralni na Szpitalnej". Piorą tutaj z dużym rozmachem i temperamentem tetar krakowski. Zaczyna się to od p. Piotrowskiego, recenzenta „Kurjera", który zapewnia, że mu się podoba każda kobieta. A gdy coś „przeskrobi, to potem sam wyskrobi". Najwięcej się dostało recenzentowi innego dziennika krakowskiego, występującego tutaj jako Antoni, którego poprostu oskarżają, że „zmakrynił" literaturę i teatr polski. Wszyscy wiedzą, że chodzi tu o autora dramatu o Makrynie, którą przed rokiem wystawiono w naszym Teatrze Miejskim, „Oberwał" też recenzent „Nowego Dziennika", który ma tylko jedno życzenie, by w Teatrze Miejskim stale grał teatr z Bocheńskiej. Głównymi jednak oskarżonymi są p. Osterwa i Bujański. Osterwa skarży się, że wciąż w teatrze „jeden mnie buja a drugi karbuje". Wiadomość zaś, że Frycz zotanie dyrektorem teatru kwituje powiedzonkiem: „I gdy los role zamienić nam każe, on dyrektorem, ja będę malarzem, z Bujańskiego może będzie wtedy maszynista"

Ale Ordonówna na te wszystkie lamenty ma jedną odpowiedź:

„Kto inny bujaniom nie poszedłby na lep
Kto inny bujaczy już by dawno wziął za łeb"

Natomiast Bujański zapewnia, że jest zupełnie niewinny, bo za dochody z opery kupił niektórym kalosze i kilka paczek drewnianych wykałaczek.

W części trzeciej występuje „Marjan" z Pałacu Prasy i drugi jego poseł, który jest kolegą redakcyjnym Widzimy p. F. Lacha, śpiewa Kiepura Ankwicz zapewnia Brygidę Helm, że jest większą od niej aktorką filmową, doskonale udał się prokurator Szypuła i pyszny jest Nowakowski, piszący dwa wzajemnie się wykluczające feljetony: jeden dla „Kurjera" a drugi dla „Wiadomości Literackich".

Reasumuję: aczkolwiek w tej szopce mało jest satyry politycznej, jednak dużo jest humoru, dowcipu, tak że publiczność doskonale się bawi. Lalki wykonane przez grupę krakowską są świetnie podchwycone, wykonanie zaś szopki jest pełne temperamentu. Warto iść, by się uśmiać.

-si.

O ruchu hebrajskim w Krakowie

Coraz bardziej wzmaga się ostatnio na ulicy żydowskiej zainteresowanie dla języka i kultury hebrajskiej. Tworzą się coraz to nowe koła uczących się języka hebrajskiego, a szczególnie daje się to zauważyć we wszystkich organizacjach młodzieży sjonistycznej. Młodzież, która włada językiem hebrajskim w tej mierze, że może się już nim swobodnie posługiwać, zrzeszona jest w organizacji „Irgun Haiwrim", która już od przeszło roku istnieje przy stow. „Tarbut".

Dzięki inicjatywie grupy młodych entuzjastów, zawiązało się zrzeszenie to celem umożliwienia członkom wymiany myśl, dalszego samokształcenia się i pracy na polu kulturalnem, w której to pracy mogliby się skupić wszyscy sjoniści-hebraiści, bez względu na ich zapatrywania frakcyjne. Starania te zostały też rzeczywiście uwieńczone powodzeniem. Nieliczna tylko grupa spoczątku rozrastała się coraz bardziej, przyciągając swemi referatami, wygłoszonemi z dziedziny Tnachu, literatury, a czasem nawet i ścisłej wiedzy, licznych słuchaczy.

Członkowie zarządu nie szczędzili trudu, aby stworzone dzieło nie uległo losowi dawniej istniejących podobnych kół. Starał się on o prelegentów zarówno ze swego grona, jakoteż z grona starszych, nienależących jeszcze do „Irgun Haiwrim" i organizował również zebrania dyskusyjne, na których wszyscy uczestnicy mogli zabrać głos w różnych palących kwestjach ruchu hebrajskiego.

Proklamowany niedawno przez Irgun Haiwrim". Tydzień języka hebrajskiego, rozpoczął się uroczystą akademją, która odbyła pod protektoratem naszego ukochanego przywódcy posła dra Ozjasza Thona. Akademja ta, która skupiła liczne rzesze spragnionych żywego słowa hebrajskiego, wykazała, że ruch hebrajski ma swoją przyszłość jeżeli tylko zajmą się nim ludzie, oddający się z poświęceniem tej idei.

I rzeczywiście, w ciągu tygodnia akcji, zwerbowano wielu nowych członków, dzięki czemu „Irgun Haiwrim" przystępuje do uruchomienia własnej czytelni dzienników i czasopism hebrajskich, dla umożliwienia szerokim warstwom publiczności korzystania z lektury hebrajskiej, której brak daje się szerszemu ogółowi we znaki.

Można więc powiedzieć, że „Irgun Haiwrim" spełnił, jak dotychczas pokładane w nim nadzieje i życzyć mu należy, aby dalej kroczył obraną drogą aż żywe słowo hebrajskie przeniknie wszystkie dziedziny życia żydowskiego w Krakowie.

Józef Lipschütz.

—o—

WYDAWNICTWA NADESŁANE

Wydawnictwo „Polonja" (K. Hefner i J. Berger Kraków, ul. J. Dietla 62), wydało ostatnio **piękne portrety dużego formatu wybitnych osobistości żydowskich.** Narazie ukazały się portrety **Herzla, Sokołowa, Bialika,** Usyszkina i **Żabotyńskiego.** Wykonanie portretów jest nader artystyczne.

*

To samo wydawnictwo wydało ostatnio **Hebrajski album zoologiczny (Ocar tmunot hachaj).** Jest to album w barwnej okładce z 50-ma obrazami, rozmaitych zwierząt z nazwami i opisem w języku hebrajskim. Wydawnictwo to robi nader dodatnie wrażenie. Przeznaczone ono jest przedewszystkiem dla młodzieży szkolnej, która w ten sposób może zapoznać się z nową terminologją hebrajską, odnoszącą się do życia zwierząt a opracowaną na podstawie dzieła znanego zoologa palestyńskiego, prof. J. Acharoniego.

Tragikomedji łódzkiej akt piąty

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika")

Łódź, 21 marca.

Pod znakiem nudy rozpoczęło się środowe posiedzenie Rady miejskiej. Powoli schodzili się panowie radni. Zapełniała się galerja żądnymi sensacji. Zapowiadane, a właściwie odłożone dwa sensacyjne wnioski endecji sprowadziły prócz stałej już bojówki endeckiej, licznych zwolenników innych ugrupowań. Spokojnie potoczyły się obrady nad pierwszemi punktami porządku. Wita się uprzejmie r. Grzegorzak (endek) z radnymi z B. B. Szepcze po cichu coś do swego sąsiada p. Kahlerta (Niem.) r. Holenderski (Poalej Sjon- lew.) Zdaje się, że mówią o paragrafie aryjskim. W ciągu godziny spławia się 4 punkty porządku dziennego. Na trybunę wchodzi r. Podgórski (Str Nar.). Na sali napięcie. Głowy wysuwają się naprzód. Zapanowała niebywała wprost cisza. Zawiódł jednak cośkolwiek p. Podgórski. Zaproponował poprawkę do § 2 statutu nagrody m. Łodzi, aby miast dotychczasowego „nagrody udziela się **polskim artystom, rzeźbiarzom, literatom...**" było **„Polakom pochodzenia chrześcijańskiego"** I już. Bez żadnej motywacji. Cicho w skupieniu przyjęła endecja „słowa Boże" (p. Podgórski jest prezesem „Akcji katolickiej"!!!) Tłumnem garnięciem się do głosu zareagowała opozycja. Przedtem jednak oświadcza komisarz Wojewódzki w imieniu Zarządu Miejskiego, iż Łódź nie może być wyjątkiem w całej Polsce, gdzie obowiązuje jeszcze konstytucja 17 marca, która nie uznaje ograniczeń rasowych. Sprawa jest jednak poważna, da więc możność wypowiedzenia się Radzie, a potem sam zajmie stanowisko.

Pierwszy otrzymuje głos adw. Dobrzański (Żyd), który wykazuje absurdalność wniosku, bo kto jest więcej wart prof. Askenazy, czy jakiś półgłówek- aryjczyk. Prof. Un. Jag. Taubenschlag został rzeczoznawcą kolegjum kardynałów przy Watykanie, a chyba Papież jest miarodajny dla endeków. Zresztą jak oni będą badali pochodzenie, skoro wiele wybitnych chrześcijan- Polaków pochodzi od Frankistów (r. Kowalski - brat adw. Kowalskiego: sześć pokoleń wstecz). Przemawiają jeszcze r. Holenderski i Nutkiewicz (P. P. S.) Przypierana coraz to bardziej do muru endecja czuje się nieswojo, wreszcie ucieka do wypróbowanego środka. Stawia wniosek o przerwanie dyskusji. Wywiązuje się wrzawa i energiczne protesty. Pod adresem endecji padają okrzyki: tchórze! Wniosek jednak przechodzi 35 głosami narodowców, którzy mają większość tylko dzięki brakowi trzech radnych z opozycji. Wszyscy Żydzi opuszczają demonstracyjnie salę.

Na trybunę wchodzi referent Podgórski. Spokojnym zrównoważonym, miarowym głosem motywuje teraz swój wniosek.

„Tak się złożyło, że nagrodę literacką dostał poeta Tuwim, który w wierszu „Do prostego człowieka" obok hasła „precz z wojną", dokonał obrazy narodu polskiego. Zaatakował nietylko biskupów i szlachtę, ale i prostego polskiego robotnika. Wiersz ten został napisany po polsku i nawet dobrze, ale nie był napisany przez Polaka, który czuje po polsku i przelewa krew za Polskę (w tej chwili Żydzi wracają na salę). Nie tylko na tem polega tragedja z przyznania tego wiersza, wojny bowiem w Polsce toczyły się zawsze w granicach kraju (r. Milman: endecy zawsze służyli Katarzynie i b. carom). Polacy nigdy nikogo nie napastowali. **Co się tyczy prof. Askenazego, Handelsmana, to oni zasługują na nagrodę, ale z tego nie wynika abyśmy sobie tego życzyli.** Sam mam w swej bibljotece książki Askenazego, lecz on historję Księstwa Warszawskiego oświetla tendencyjnie. (R. Bialer — sjonista :trzeba się znać na rzeczy). **Żydzi byli już w Polsce w IX i X w. ale odgrywali haniebną (!) rolę, bo handlowali niewolnikami słowiańskimi. W Polsce jest zaciasno i wtedy niema się co dziwić robotnikom, że chcą się pozbyć tych co im przeszkadzają.** Jeśli kom. Wojewódzki wniosku nie przegłosuje, to my i tak swój cel osiągniemy, bo stąd mówimy do całej Polski".

Wobec skneblowania ust opozycji przez endeków, nie pozostaje nic innego jak ich ośmieszyć, to też dr. Krausz (sjon.) stawia wniosek, który u opozycji wywołuje huragan śmiechu, a na ławach endeckich zażenowanie i konsternację. Wniosek brzmi: „Z uwagi na wybitne zasług. poniesione dla rasistowskiej ideologji reprezentowanej przez obóz narodowy, rada miejska uchwali:

Paragraf aryjski w statucie nagrody m. Łodzi nie tyczy następujących osób, mimo ich niearyjskiego pochodzenia, natomiast wręcz żydowskiego pochodzenia: poseł Lewin- Stroński, Janitz-Pannenkowa i red. „A B. C." S. Piasecki. Rzecz jasna, że przewodniczący tego wniosku nie poddał pod głosowanie.

W głosowaniu wniosek endecji przechodzi przy poparciu p. Kahlerta (Niemiec) i przy wstrzymaniu się od głosu 4 radnych Ch. D. W dalszym ciągu omawiania statutu z komisji usunięto przedstawiciela Wolnej Wszechnicy Polskiej, a wstawiono delegata Uniwersytetu Katolickiego w Lublinie i „Kasy im. Mianowskiego". Po przegłosowaniu statutu „en bloc" składają deklaracje przed stawiciele frakcyj. Pos. Wolczyński (BB.) od 17 lat jest członkiem Rady i nie widział podobnej większości. Ich wniosek jest sprzeczny z Konstytucją. R. Walczak (PPS) Wniosek endecji wyrządza krzywdę uczonym i literatom polskim, bo stwierdza że nie stoją oni na wysokości zadania i trzeba ich bronić dopiero paragrafem aryjskim.

P. Bialer w imieniu frakcji sjonistycznej stwierdza, iż kneblowanie ust jest sprzeczne z dobremi obyczajami i frakcja jego zgłasza energiczny protest do protokołu. Jak już zaznaczyłem, Ch. D. wstrzymała się od głosu. W środowym „Orędownika" ukazał się ostry atak na radnych Ch. D, niku" ukazł się ostry atak na radnych Ch. D, we formie sprawozd. z zebrania członków Ch. D, gdzie ponoć skrytykowano owych radnych za zerwanie z endecją, nazwano ich zdrajcami narodu. Redakcja „Orędownika" dodała do tego, że mają oni czas jeszcze naprawić swe błędy. Może wczorajsze głosowanie było pierwszym krokiem ku temu?

W każdym bądź razie Łódź pierwsza w Polsce posiada aryjski paragraf zasłonięty delikatnie „chrześcijańskiem pochodzeniem", ale do czasu. Już ich p Kahlert po otrzymaniu instrukcyj z Berlina nauczy.

Znów nastąpiły chwile spokoju, póki nie wypłynęła sprawa nagłego wniosku endecji o zwolnienie wszystkich Żydów pracowników miejskich.

Tu złożył energiczne oświadczenie komisarz rządowy Wojewódzki: Po pierwsze, wniosek ten wkracza w jego kompetencje, jako przełożonego miasta, który przyjmuje i zwalnia pracowników. Pozatem prawodawstwo obowiązujące w Polsce jest wyraźne i obowiązuje w Łodzi i już z tych powodów może wniosku dalej nie omawiać. Chce jednak wykazać endekom ich taktykę. Żydów- urzędników w Łodzi jest bez ekarzy (a lekarzy Polaków jest wogóle mało), 4 proc. z pensją ogólną miesięcznie 10.000 zł. Zaznacza, że poprzedni socjalistyczny magistrat Żydów prawie wcale nie przyjął. Wszyscy ci urzędnicy mają po 10 lat służby i należy im się emerytura 5.500 zł miesięcznie, ponad 20.000 zł odprawy. Do tego należy dodać 10.000 zł pensyj nowych urzędników. Wyniknie z tego duże obciążenie finansowe miasta, co jest sprzeczne z polityką oszczędnościową endeków. Wniosku pod głosowanie nie podda i wobec wyczerpania porządku dziennego zamyka posiedzenie.

Endecy podnoszą krzyk. Adw. Kowalski wstaje i poczyna się targować z przewodniczącym. Galerja zachęca swoich do boju. Padają okrzyki: „Precz z Żydami!" „Niech żyje Obóz Narodowy!" Kowalski poczyna piskliwym głosem intonować „Hymn młodych" podchwycony przez galerję i radnych. Przy wejściu robi się tłok. Wynikają sporadyczne awantury, lecz energiczna postawa kom. Wojewódzkiego likwiduje zajścia.

„Pracowity" dzień skończony. **L. G.**

ZE SPORTU

Fantastyczny rekord pływackiej 100-metrówki

Od 1:05,8 stylem dowolnym do 56,6 sekund w ciągu 30 lat

Przed kilku dniami jeden z pływaków amerykańskich ustanowił nowy rekord świata, który zaliczyć trzeba do najbardziej fantastycznych wyczynów sportowych. Oto Peter Fick uzyskał na dystansie 100 mtr. czas 56,6 sek., płynąc stylem dowolnym.

Z okazji ustanowionego przez niego rekordu warto streścić historję dotychczasowych wyników, osiągniętych przez najwybitniejszych pływaków świata na tym właśnie dystansie.

Historja rekordu pływackiego na 100 mtr. stylem dowolnym bierze swój początek od r. 1905. Wtedy to właśnie zanotowano pierwszy oficjalny rekord światowy. Ustanowił go węgierski pływak Zoltan de Halmay, osiągając na zawodach w Wiedniu czas 1:05,8 sek.

Pierwszy rekord ten utrzymał się przez pięć lat i dopiero w 1910 roku wynik Halmaya poprawił doskonały pływak amerykański Daniels, o pełne trzy sekundy. Na tabeli rekordów światowych figurował już wynik 1:02,8 sek.

Upłynął okrągły rok i rekord stumetrówki pływackiej znów drgnął. O uzyskanie lepszego wyniku pokusił się Niemiec Bretting i dopiął zamierzonego celu, osiągając na zawodach w Brukseli czas o 0,2 sek. lepszy (1:02,4).

Lecz teraz na arenie pływactwa światowego zjawia się nowa gwiazda Kahanamoku, z urodzenia Japończyk z rodu książęcego, obywatel amerykański, w rok później zaatakował rekord Brettinga na zawodach w Hamburgu i poprawił go dość znacznie, bo do 1:01,6 sek.

Przez sześć lat nikt nie zdołał uzyskać lepszego wyniku. Rekord książęcy trzymał się i wreszcie sam twórca jego poprawił go w 1918 r. na 1:01,4 s. W dwa lata później książę Kahanamoku na zawodach w Antwerpji zbliża się już do granicy jednej minuty. Czas uzyskany wynosi 1:00,4 sek.

Na dalsze postępy trzeba było czekać aż do ukazania się na firmamencie sportowym słynnej pływackiej gwiazdy amerykańskiej Johny Weissmüllera, który pierwszy przekroczył granicę 1 minuty. Fantastyczny wydawało się wówczas rekord osiągnął znakomity pływak ten w Alameda w 1922 r., a wynik brzmiał 58,6 s. Doskonałe opanowanie crawla pozwala Weissmüllerowi na dalsze śrubowanie tego rekordu. W 1924 r. w Wiedniu poprawia on swój wynik na 57,8, a w niespełna 4 miesiące później w Miami osiąga czas 57,4 sek.

Ostatni rekord Weissmüllera przetrwał aż do roku ubiegłego, w którym to pojawił się nowy rewelacyjny pływak amerykański Peter Fick. Uzyskał on czas 56,8, a ostatnio na zawodach w Newhaven poprawił ten wyśrubowany rekord o dalsze 0,2 sek. W chwili obecnej niema zdaje się na świecie pływaka, który mógłby uzyskać podobny wynik, a kto wie, czy nie jest on granicą możliwości ludzkiej.

Jak widzimy, wszystkie rekordy na tym dystansie, z wyjątkiem dwóch wypadków, należą do pływaków amerykańskich, których słusznie można nazwać najszybszymi pływakami świata.

Więcej uwagi na sport reprezentacyjny

OŚWIADCZENIE DYREKTORA PUWF.

Polskie Radjo urządziło z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego uroczystą audycję sportową, obejmującą sprawozdanie z poszczególnych lokalnych rozgłośni o dorobku sportu polskiego i raport płk. Kilińskiego, dyrektora PUWF, złożony Marszałkowi Piłsudskiemu.

Audycja rozpoczęta została zagajeniem wygłoszonem przez referenta sportowego Pol. Radja p. Włodarkiewicza, a następnie po przemówieniu płk. Kilińskiego krótkie sprawozdania z poszczególnych ośrodków wygłosili wybitni sportowcy polscy a mianowicie: ze Lwowa — W. Kuchar, z Krakowa — J. Kotlarczyk, z Katowic — Gałuszka, z Wilna — Wieczorek, z Poznania — Hejjasz, z Łodzi — Wajsówna z Torunia — Stogowski, z Warszawy — Krukowska - Spychajłowa.

Na zakończenie płk. Kiliński złożył raport Marszałkowi Piłsudskiemu o dorobku polskiego sportu i planach na przyszłość. M. in. płk Kiliński stwierdził, że w r ub. odbyło się ok. 23 tys. zawodów sportowych przy udziale ok 190 tys. zawodników, a na 500 kursach wychowano około 1000 instruktorów sportowych.

P. płk Kiliński wspomniał także o wybudowaniu licznych urządzeń sportowych. Przemówienie swe zakończył płk. Kiliński podkreśleniem, że PUWF zamierza obecnie poświęcić więcej uwagi sportowi reprezentacyjnemu, znajdującemu się w obliczu Olimpjady, nie porzucając naturalnie czuwania nad zapewnieniem największej ilości obywateli możności radosnego sportowania.

REFORMA SPORTU POLSKIEGO NA KONFERENCJI „CZTERECH"

Onegdaj odbyła się w Państwowym Urzędzie W. F. zapowiadana oddawna konferencja najwybitniejszych działaczy sportowych przy udziale gen. Roupperta (wiceprzewodniczący rady naukowej W. F.), płk. Kilińskiego (dyrektor Państw. Urzędu W. F.), płk Glabisza (prezes Polskiego komitetu olimpijskiego) i płk. Ulrycha (prezes Związków sportowych).

Konferencja trwała trzy godziny. Obradowano w kompletnej harmonji i ustalono cały szereg postulatów w dziedzinie reformy życia sportowego i najbliższych planów na przyszłość. Na konferencji doszło do uzgodnienia stanowisk poszczególnych działaczy w wielu punktach i do uzyskania konkretnych wyników obrad.

MECZ BERLIN—WARSZAWA ODŁOŻONY.

Projektowany na dzień 14 kwietnia br. mecz bokserski Warszawa—Berlin nie dojdzie do skutku, gdyż nasze władze bokserskie są zdania, że pięściarze stołeczni po mistrzostwach Polski (5—7 kwietnia w Poznaniu) zbyt będą wyczerpani aby stanąć do walki z Niemcami w pełni sił.

Mecz Berlin—Warszawa odbędzie się w terminie późniejszym, ewentualnie połączony zostanie ze spotkaniem międzypaństwowem Polska—Niemcy, które odbędzie się definitywnie we wrześniu w W-wie, na otwartym stadjonie.

CZTERY MECZE WISŁY W BELGJI I FRANCJI

Wisła krakowska, która w okresie świąt Wielkanocnych wyjeżdża na tournee zagranicę, rozegra cztery mecze. 21 i 22 kwietnia Krakowianie walczą w międzynarodowym turnieju piłkarskim w Brukseli przy udziale: Daring i Union z Brukseli oraz RC Strasbourg.

W dniach 27 i 28 kwietnia Wisła będzie grać we Francji, pierwszego dnia z reprezentacją m. Aniche, drugiego — z okręgiem Billy—Motigny.

ZAMACH SAMOBÓJCZY TENNISISTY MERLINA.

22-letni tennisista francuski Andre Merlin popełnił w nocy z niedzieli na poniedziałek zamach samobójczy z nieustalonych przyczyn. Tennisista powrócił do domu około 2 w nocy i zażył większą dozę weronalu. Natychmiast przewieziono go do szpitala, gdzie wypompowano mu żołądek. Według opinji lekarzy, Merlin jest już poza wszelkiem niebezpieczeństwem.

NIEDZIELA, 24. MARCA.

Kraków (293,5) 9 Z Warszawy: audycja poranna, 9,55 Program na dzień bieżący 10 Nabożeństwo, Muzyka polska z płyt. 11,57 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej, 12,03 Z Warszawy: wiadomości meteorologiczne, 12,05 Przegląd teatralny pióra Wiesława Góreckiego, 12,15 Z Warszawy: poranek muzyczny z Filharmonji Warsz. Wykonawcy: Ork. Filh Warsz. pod dyr. B. Szulca A. Ginzburg (skrzypce), B. Ginzburg (wiolonczela) Br. Ginzburg (fortepian) i Irena Tartyłło-Bardi (śpiew), w przerwie ok. g. 13 transm. z Poznania: Teatr Wyobraźni nadaje fragment słuchowiskowy z „Marchołta" Jana Kasprowicza w opr dram. Stefana Papee, 14 Godzina pogodnych nastrojów z płyt, 15 Z cyklu: „Gawędy podhalańskie": „U wiejskiego dygnitarza" pióra Jana Płatkowskiego, recytuje p. Władysław Dorula, 15,15 Płyty, 15,22 Z Warszawy: przegląd rynków produktów rolnych omówi p St. Prus- Wiśniewski, 15,35 Płyty. 15,45 Z Warszawy: pogawędka „Z wiosną nadzieje rosną" wygł. prof. Stefan Biedrzycki, 16 Z Warszawy: koncert solistów. Wykonawcy: Ruta Korngold (skrzypce), E. Mossakowski (śpiew) i prof. L. Urstein (akomp.), 16,40 Z Warszawy: recytacje prozy, 17 Z Warszawy: piosenki w wykonaniu chóru Dana, 17,40 Z Warszawy: opowiadanie dla dzieci pt. „O Sylwku i Sylwince" — bajka fińska Z. Topeliusa, w oprac. M Przyborowskiej, 17,50 Z Warszawy: odczyt: z cyklu „Kultura życia codziennego": „Dziękuję - dzieńdobry, dowidzenia" wygł M. Niklewiczowa, 18 Z Warszawy: koncert orkiestry ludowej, 18,45 Z Warszawy:: odczyt z cyklu „Życie młodzieży", 19 Program na dzień następny, 19,08 Płyty, 19,15 Z Warszawy: audycja młodzieży niemieckiej „My młodzi", 19,45 Z Katowic: odczyt pt. „Wiosna w Tatrach" z cyklu „Podróżujmy" wygł. Antoni Wieczorek 20 Z Warszawy: muzyka lekka. Wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i Marja Gabrielli (śpiew). Akomp prof. L. Urstein, 20,45 Z Warszawy: dziennik wieczorny, 20,55 Z Warszawy: „Jak pracujemy i żyjemy w Polsce", 21 Z Warszawy: „Loża Szyderców", 21,30 Z Warszawy: „Co czytać" (szkic literacki) 21,45 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni polskich, 22 Lokalne wiadomości sportowe, 22,05 Koncert reklamowy. 22,15 Z Warszawy: koncert utworów Griega w wykonaniu orkiestry symfonicznej P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego i M. Dąbrowskiego (fortepian), 23 Z Warszawy: wiadomości meteor. dla komunikacji lotniczej. 23,05—24 Z Warszawy: wieczór taneczny.

Warszawa (1339,3) 9—15 p. Kraków, 15 „O żywych motorach" — prof. Niewiadomski, 15,15—24 p. Kraków

Katowice (395,8) 9—12,05 p. Kraków. 12,05 „Co słychać na Śląsku?", 12,15—15 p. Kraków, 15 Dla rolników, 15,15 Płyty, 15,25 Skrzynka ogólna, 15,35—19,08 p. Kraków, 19,08 Płyty, 19,25 Bery i bojki śląskie — Karlik z Kocyndra, 19,45—24 p. Kraków.

Lwów (377,4) 9—15 p. Kraków, 15 Kwadrans kobiety rolniczki, 15,15—24 p. Kraków.

Łódź (224) 9—15 p. Kraków, 15 „Samorząd a spółdzielczość" — A. Rżewski, 15,15 Płyty, „Promieniowanie Łodzi" — red. Kołłoński, 16—24 p. Kraków

Wiedeń (506,8) 11,45 Koncert symfoniczny, 14.20 Reportaż z kobiecych mistrzostw narciarskich, 16 Reportaż z meczu piłki nożnej Austrja — Włochy, 19,25 „Ptasznik z Tyrolu" — operetka Zellera, 21 Poezja i muzyka.

Paryż (1648) 16 Koncert symfoniczny, 20 Radjocyrk, 21 „Boule de neige" — operetka Offenbacha.

Rzym (420,8) 17 Opera, 20,45 „Księżniczka cyrkówka" — operetka Kalmana.

Beromünster (539,6) 19,50 „Traviata" — opera Verdi'ego.

AUSTRALJA FAWORYTEM PUHARU DAVISA

Wallis Myers, słynny znawca światowego tenisu, oświadczył przedstawicielom prasy, że w tej chwili Australja dysponuje najsilniejszą na świecie drużyną Davis Cupową.

MENZEL MISTRZEM EGIPTU.

Czechosłowacki tennisista Roderyk Menzel zdobył podczas mistrzostw międzynarodowych Egiptu w Kairze pierwsze miejsce.

KRONIKA

Wschod słońca 5 m. 21

Zachód słońca 17 m. 41

MARZEC

24

NIEDZIELA

19 Weadar 5695

—o‡o—

—o—

ANKIETA W SPRAWIE ZMIAN W ADWOKATURZE

Naczelna Rada Adwokacka rozesłała w ostatnich dniach wszystkim izbom adwokackim ankietę w sprawie projektowanych zmian statutu dla palestry i ograniczeń dostępu do adwokatury. Rady adwokackie udzielić mają odpowiedzi w pierwszych dniach kwietnia. W sprawie tej ankiety odbędzie się w przyszłym tygodniu posiedzenie Rady Adwakackiej w Warszawie, która wypowie się co do projektów tych ograniczeń.

W SPRAWIE REKLAMOWANIA SIĘ ADWOKATÓW

Naczelna Rada Adwokacka powzięła ostatnio obszerną uchwałę w sprawie zakazu reklamowania się przez adwokatów. W szczególności zakazane są wszelkie ogłoszena, nie wyłączając ogłoszeń ze wskazaniem tylko osoby, tytułu adwokackiego i adresu, jak również ogłoszeń o wyjeździe na wywczasy, powrocie z wakacyj lub t.p. Nie uważa się jednak za reklamę ogłoszenia o zmianie adresu kancelarji lub rozpoczęcia praktyki; powtórzenie natomiast takiego ogłoszenia staje się już reklamą. Rozsyłanie okólników dozwolone jest tylko wówczas, gdy zawiadamiają o zmianie adresu kancelarji i rozsyłane są wyłącznie do kolegów-adwokatów i do osób, które już zwracały się do adwokata w pewnych sprawach. Nie uważa się za reklamę umieszczenie nazwiska w pełnym spisie adwokatów danej miejscowości, nie wolno jednak umieszczać go w sposób wyróżniający (w obwódce, tłustym drukiem itd.). Z drugiej strony Naczelna Rada Adwokacka zakazała przyczynania się w jakikolwiek sposób do umieszczenia nazwiskaw spisie, zawierającym nazwiska niektórych tylko adwokatów.

Adwokaci umieszczać mogą tablice informacyjne u wejścia do domu, gdzie znajduje się kancelarja, oraz na drzwiach kancelarji, o ile nie rażą one rozmiarami i wyglądem zewnętrznym. W treści dozwolonych ogłoszeń, okólników i tablic, umieścić wolno imię i nazwisko, tytuł adwokacki i godziny przyjęć, ponadto tylko tytuły, odnoszące się do działalności zawodowej adwokackiej i ustanowione w prawie, np. obrońca konsystorski, obrońca w sprawach wojskowych Wzbronione jest natomiast zaznaczanie jakichkolwiek innych tytułów i stanowisk, np. stanowiska zajmowanego przed wstąpieniem do adwokatury.

ULGOWE PASZPORTY DO JUGOSŁAWJI

Ministerstwo spraw wewn. wydało zarządzenie wprowadzające ulgowe paszporty przy wyjazdach do Jugosławji. Paszporty te podlegać będą zasadniczej opłacie 80 zł., niezależnie od opłat stemplowych i uprawniać będą jedynie do wjazdu do Jugosławji.

Dla otrzymania paszportu ulgowego przedstawić należy prócz normalnych dokumentów osobistych akredytywę, wykupioną na jeden z banków jugosłowiańskich w „Orbisie".

Przy wyjazdach indywidualnych na przeciąg 4 tygodni akredytywa powinna mieć równowartość 550 zł., przy wyjazdach zbiorowych zaś — 400 zł. od osoby. Przy wyjazdach na krótszy lub dłuższy okes czasu przepisana wysokość akredytywy może być zmniejszona lub zwiększona proporcjonalnie do czasu podróży.

Jutrzejszy Dodatek Poniedziałkowy „Nowego Dziennika"

będzie w całości poświęcony

NOWEJ PALESTYNIE

i zawierać będzie artykuły i prace: J. C. KLÖTZLA (Jerozolima), Dr. J. ADLERA (Tel Awiw), ALFREDA KERRA, J. L. KORETZA i innych. Dodatek jutrzejszy zdobić będzie szereg zdjęć palestyńskich.

Już jutro rozpoczynamy druk arcydzieła SZALOMA ASZA „Psalmista Boży"

40 PROC. ULGI KOLEJOWE DLA TURYSTÓW WYJEŻDŻAJĄCYCH Z POLSKI DO FRANCJI

Koleje francuskie wprowadzają na okres od 11 kwietnia do 2 maja specjalne zniżki dla turystów udających się z Polski do Paryża i innych miast Francji. Zniżka ta wynosić będzie 40 proc. ceny biletów normalnych.

—‡—

— **ZAPRASZAMY** wszystkich na dziś, niedzielę popołudniu, godz. 3'30, do Saskiej Sali, Jana 6. — Przyjdźcie, a ujrzycie piękne przedstawienie purimowe, przygotowane przez Komitet Rodziców Żyd. Gimn. Koeduk. i Szkoły Powsz., na którego bogaty program złożą się tańce, popisy gimnastyczne, arcydowcipna humoreska i opera muzyczne, w której bierze udział 40 dzieci.

Przyjdźcie, zapraszamy Was na rewję ambasadorów u „najmędrszego" z monarchów Wschodu, Achaszwejrosza, zapraszamy w czarowną krainę kwiatów i motyli, w prześliczne państwo Królowej Róży. 1658kr

Z GIEŁDY

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 23. 3 Kursy zamknięcia: **Akcje:** Bank Polski 90, Lilpop 11.25, 11.15, 11.20, Ostrowiec ser B. 22.50, Starachowice 17.50. Tendencja niejednolita. **Papiery procentowe:** 3-proc budowlana 46.50, 4-proc. inwestycyjna 113.25, 5-proc. konwersyjna 68.75, 5-proc. konwers. kolejowa 63, 4-proc. dolarowa (dolarówka) 52, 7-proc. stabilizacyjna 71.25, 70.88, 71. Tendencja niejednolita z odcieniem słabszym Listy zast. BGK. oraz Bku Roln. bez zmiany

Dewizy: Belgja 121.50, Gdańsk 173.08, Holandja 358.35, Kopenhaga 113.25 Londyn 25.36, Nowy Jork telegraficzny 5.30 i siedem ósmych, Paryż 34.98, Praga 22.15, Sztokholm 130.30, Szwajcarja 171.67, Włochy 43.95, Berlin 213 Tendencja niejednolita.

DOLAR W OBROTACH PRYWATNYCH W WARSZAWIE

Warszawa, 23. 3. W dniu dzisiejszym dolarem obracano po kursie 5.28 przy tendencji utrzymanej. W godzinach wieczorowych wymieniano orjentacyjnie kurs dolara w placeniu 5.27 oraz 5.29 w towarze przy tendencji utrzymanej.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznań, 23. 3. Ceny orjentacyjne: żyto 13.75—14 jęczmień browarowy 19.50—20, 710—725 grml. 17.75—18, 680—690 grml. 16.75—17.25, mąki żytnie wszystkie gatunki o 50 gr. drożej, mąki pszenne bez zmiany. Inne bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 23. 3. Kursy zamknięcia: Dewizy: Paryż 20.38, Londyn 14.73 i pół, Nowy Jork 3.08 i siedem ósmych, Bruksela 70.75, Medjolan 25.47 i pół, Madryt 42.22 i pół, Amsterdam 208.99 i pół, Berlin 124.05, Wiedeń noty 56.80, Sztokholm 76, Oslo 74, Kopenhaga 65.85, Praga 12.91, Warszawa 58.25 Białogród 7.02, Ateny 2.93, Konstantynopol 2.49, Bukareszt 3.05, Helsinki .651, Japonja 86. Tendencja niejednolita

Z SALI KONCERTOWEJ

Helena Piltzówna

W sali Instytutu Muzycznego wystąpiła pianistka Helena Piltzówna, profesor tej uczelni. P. Piltzówna nie jest w Krakowie „nowym człowiekiem", znamy ją z występów z ubiegłych lat i musimy stwierdzić, że sztuka odtwórcza młodej pianistki stale się pogłębia i dojrzewa Tak odległe pod względem stylu utwory jak np. Sonata -dur Scarlattiego, „Liszta 18-go wieku", zagrana z brawurą i wirtuozowskiem zacięciem oraz Schumanna nastrojowe „Sceny leśne" znalazły w p. Piltzównej doskonałą interpretatorkę. Tragiczna Sonata a-moll Mozarta wykonana w I-ej części doskonale wymagała w II-ej głębszego uwydatnienia nastrojowego tonu, a w III-ej większej równowagi temp. Rzeczy nowsze i najnowsze (zagrany jako naddatek „Żongler" Tocha) leżą pianistce doskonale. Zupełnie wyrównana technika, miękki ton, doskonałe uderzenie i głęboka muzykalność stawiają p Piltzówną w pierwszym rzędzie młodych wirtuozów krakowskich.

w zast. Dr. W. M.

„Pod zarzutem jidyszyzmu"

Moskwa (ŻAT). Grupa lektorów i pedagogów w żydowskiem technikum pedagogicznem w Nowym Witebsku (obwód żydowski Stalindorf) usunięta została ze stanowisk pod zarzutem „przemycania w ich wykładach ideologji jidyszystycznej, nacjonalistycznej i trockistowskiej".

Znany pedagog i autor licznych podręczników Jabrow już przedtem był wielokrotnie krytykowany za „odchylenia jdyszystyczne". Jabrowa oskarżają też o to, że pod jego opieką uprawiało „szkodliwą działalność nacjonalistyczną i trockistowską" 4 nauczycieli.

POŻYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork, 22. 3. Kursy otwarcia: Dillonowska 87.75, Stabilizacyjna 121.25, Dolarowa 76.50, Warszawska 68.625, Śląska 70.125. Kursy zamknięcia: Dillonowska 88, Stabilizacyjna 121, Dolarowa 75.75, Warszawska 69 Śląska 70.125. Tendencja słabsza.

POŻYCZKA STABILIZACYJNA

w Londynie Ł. 99.50, w Paryżu fr. fr. 1870, w Zurychu dol. 72.25 przy tendencji słabszej.

Pełna tabela trzeciego dnia ciągnienia loterji

I i II-gie ciągnienie
GŁOWNE WYGRANE

Zł. 50.000 na nr.: 75332
Zł. 5.000 na nr.: 117688
Zł. 1.000 na nr. nr.: 50186 100730 115523
Zł. 500 na nr. nr.: 15802 98003 146341 175132 175156
Zł. 400 na nr. nr.: 35890 63508 72205 80838 131746 135939 162540 172186
Zł. 250 na nr. nr.: 1613 6436 7734 39470 53038 54030 54953 66957 70929 73382 80554 87052 123677 123820 158219 157664 169779 171859 181715
Zł. 200 na nr. nr.: 248 1540 14766 21730 32377 34989 41795 44774 48523 50279 50605 53933 55490 64846 66186 74263 87971 91437 105223 107941 114366 117718 121536 166044 171766 173030 179238 180336 181288 182079

:)*(:

Wygrane po Zł. 150.—

401 1570 1634 819 994 2480 517 3627 4147 448 876 905 5192 682 701 916 6344 588 913 7130 46 451 502 609 811 8085 558 9119 330 511 611 965 10501 12227 378 13449 59 523 14811 15420 502 91 659 902 16347 635 702 893 17068 281 443 49 18013 104 705 38 41 884 19367 414 90 620 709 38 893 921 98

20356 617 83 21497 22051 181 296 724 842 23297 759 24153 465 609 25121 259 69 766 914 26143 446 594 855 27260 28422 49 850 912 29177 386 835 54

30434 640 993 31074 108 424 32851 33225 34007 119 35335 70 487 695 743 36086 275 507 37245 932 38217 409 562 608 989 39079 717 817

40316 438 41659 727 42312 489 588 603 29 43194 664 44121 735 45486 895 46006 102 562 825 943 47529 616 48147 881 94 947 66 49025 242 568

50761 924 51394 601 76 918 41 52731 53774 962 54073 951 55427 55 56787 57913 58157 414 715 855 59493 579

60491 556 609 835 61725 62682 961 63005 910 64685 65918 98 66272 428 67114 404 927 68029 191 235 475 82 898 69157 460

70037 351 466 71493 72661 73118 452 526 74073 828 75235

76674 77237 707 922 78391 79045 89 309 639 791

80120 46 446 81073 326 585 655 92 82125 317 90 601 713 83076 87 851 84347 530 814 85511 86195 494 590 664 87506 931 88372 89036

90143 895 91147 92091 100 30 40 563 93481 531 95111 96536 898 97210 98226 301 540 837 99180 207

101181 278 90 939 102230 627 748 103333 531 104332 500 9 69 841 977 105683 106038 416 49 107067 88 109 554 675 812 956 108020 661

110077 427 590 111303 43 711 887 968 112046 111 603 806 113009 365 584 114685 115433 78 87 116244 668 708 85 117413 689 928 118289 788 851 119024 482 547 726

120228 606 63 977 121110 792 827 122771 123708 934 124135 201 375 817 909 125168 979 126113 623 797 127187 479 544 659 128874 83 129724

130855 131416 46 61 509 637 831 132311 643 60 133053 974 134165 313 599 642 135213 136198 137355 510 744 138659 139256 401 922

140183 280 437 583 141128 428 558 142087 143476 661 987 144111 27 704 145314 807 146049 268 71 774 147014 253 60 587 774 805 148066 149105 710 39 866 975

151044 695 152386 154216 46 398 155891 156075 506 765 828 980 157049 129 66 71 301 400 15 158093 260 745 822

160522 74616 161376 162083 460 929 163073 226 92 482 164020 165094 202 68 166156 409 31 66 743 167377 547 972 81 168091 117 239 797 169249 573 854

170165 418 83 570 799 171757 925 172766 173227 48 910 174068 226 459 598 175029 578 712 874 176021 427 733 839 177068 134 381 552 609 768 178374 593 179723 836

180107 236 786 865 181061 183025 36 40 84 131 345 964 184212 59 557 956

Wygrane po Zł. 50.—

86 362 683 891 1354 677 95 769 974 2511 665 3457 540 67 91 746 836 90 4384 641 48 830 5238 552 637 706 6501 612 86 772 887 7083 365 798 8102 202 343 73 489 668 961 9183 99 495 617 866

10046 153 89 507 610 704 919 11117 80 221 536 705 58 12172 491 593 837 13006 61 420 36 789 939 14183 491 523 850 15039 502 987 16335 552 76 17029 18156 85 343 53 887 19012 485 617 42 70 735

20044 284 984 21462 907 22527 745 [illegible] 188 374 24148 631 776 25391 697 887 26003 321 847 934 27381 628 769 93 28058 513 53 57 64 29164 422 884

30391 435 700 17 827 31067 79 987 32244 703 33149 247 572 626 740 99 34229 527 683 35969 36067 140 221 91 407 560 701 30 37033 417 607 914 53 38015 60 301 735 887 996 39406

40028 133 445 734 977 41576 829 42146 334 528 43549 876 86 44325 46001 506 47279 465 48388 814 49180 368 92 935

50035 175 203 435 675 937 52529 799 53115 59 571 769 92 826 54351 447 67 862 55750 56281 57026 58000 103 509 900 59034 410 87 911

60003 155 654 752 902 61096 266 316 95 466 611 61 749 62069 77 264 557 3112 34 475 940 4234 533 707 65749 66479 67428 880 68128 387 425 595 853 918 69145 397 409 726 83

70197 644 47 718 87 847 987 71170 416 682 72164 458 73010 49 654 851 74020 124 290 624 926 75013 38 53 61 278 395 477 637 992

76073 134 68 675 802 17 77292 421 878 78963 79051 289 656 88 982

80113 422 975 81144 64 295 972 82097 274 331 79 418 83 83091 480 516 61 85331 469 84 544 736 912 32 86495 604 733 67 87444 519 88351 419 529 45 878 89145 253 525 707

90663 897 91094 247 699 919 92114 42 200 302 58 93482 543 94249 64 337 530 801 41 87 971 95051 112 912 96362 97002 502 656 80 718 98003 446 716 99284 319

100472 822 101107 344 461 632 833 102081 86 623 72 992 103031 952 104416 513 751 105163 295 458 914 106086 475 618 107046 105 389 462 92 624 815 108030 373 403 603 6 71 109430

110338 43 547 53 606 702 76 111236 301 403 718 843 975 112233 495 729 113083 178 263 320 679 114258 373 495 731 115158 406 755 814 46 116173 578 994 117365 525 94 97 651 53 752 967 118083 905 13 119538

120362 84 424 121189 331 464 668 122150 313 76 447 710 123437 528 726 124050 281 374 420 642 785 125184 369 459 126295 717 127603 933 128174 334 35 449 595 835 43 129014

130104 210 407 704 77 131313 663 132852 133707 832 134439 697 919 135057 109 27 432 802 136122 481 593 137358 829 138111 209 393 139006 435 90 715 833

140158 305 418 990 141013 320 580 678 779 879 904 17 142402 601 84 933 143677 744 144134 203 145086 649 869 146192 461 63 895 983 147079 260 63 302 404 538 859 148012 653 835 983 149012 262 336 89 441 672 779

150207 352 666 915 151237 573 653 885 910 54 152304 809 911 75 153401 687 759 154124 299 403 35 566 96 744 66 850 155203 472 695 707 156016 43 250 857 157690 820 158067 585 159061 822

160251 640 161177 463 597 787 843 162067 828 163036 875 164243 847 165187 463 716 166005 115 24 61 81 402 712 838 167891 168117 555 683 879 169503 637 58 803 975

170024 681 171049 57 528 95 745 55 866 172546 891 914 173177 256 377 504 174034 218 362 439 555 83 682 175076 186 94 300 176232 410 661 177569 635 819 68 178179 732 957 179193 379 855 67

180646 921 181030 44 429 627 182038 70 238 603 24 980 183258 413 500 969 184314 478 641 69

III-cie ciągnienie

Wygrane po Zł. 150.—

408 2227 987 4470 7018 7470 8069 611 860 9265 955 77

10009 399 11723 865 13274 552 14087 15262 16305 427 890 17750 18381 19051 478

22311 25082 530 26014 947 27431 908 67 29238 374 563 722

30418 529 31796 33192 35446 703 36137 796 37118 38865

41271 42287 43044 44271 48031 229 49510

50051 351 86 463 52674 55594 57085 349 58557 813 59185

61094 62810 962 64144 558 775 67613 69411

71673 73063 74544 725

76794 77100 822

8262 82486 84655 922 85319 557 56764 89602

91201 810 94214 95913 97629

100547 73 104191 227 105185 445 985 106128 107945 109635

110524 11379 425 112512 113310 781 885 114244 365 849 115579 116359 117740 955 118936 119466 648

120495 123817 124418 125761 126577 127695 706 129168

131067 298 905 132335 639 134916 137220 672 138758 856 139772

141868 142860 143456 144362 727 145175 513 147042 569 148451 860 149430 763

150511 151029 137 152520 721 153007 65 835 154959 155868 157387 159319

163455 165444 167134 88 671 168100 274 169596

172268 173960 174566 175370 176460 710 177323 179125

180830 181590 182003 29 183227 522 184985

Wygrane po Zł. 50.—

1064 411 684 946 2473 891 3892 4203 487 89 5536 729 990 6321 756 7548 77 767 977 8504 876

11386 12002 13199 497 596 15264 318 50 16115 17461 607 18439 19185 275 691 896 939

20193 225 21044 73 23037 24692 720 25636 26147 860 27053 388 28863 952 29140 230 436

30133 31206 32395 33095 34017 98 198 981 35479 36013 923 906 37107 244 848 38520 874 39961

41196 42141 46486 47651 48243 49561

50127 57 384 51053 248 386 52131 868 53221 32 359 469 54242 474 56449 57538 58671

60802 61530 62144 338 482 63445 697 64366 65084 113 791 66331 67106 320 68600 2 90 69151 274 562 744

70174 80 219 36 71077 109 72829 950 73115 460 78 724 972 74334 836 85062

76578 78014 34 433 79249 57 442 592

80126 81289 612 82547 83476 84661 85781 86632 88701 89027 473

90610 94 92577 93861 94292 913 48 9669 767 880 97268 99366 654 79 720

103251 104843 105083 251 419 745 106145 108037 609 47 109133 87

110749 111204 112163 252 73 821 114640 115052 763 116361 721 118178 82 119262 501

120487 507 757 121828 122287 123151 257 702 851 986 125214 452 126153 127007 964 128798 965 129587

132119 134333 637 886 135349 136333 59 137500 138694

140838 141997 142463 145095 146838 147291 148174 339 505 798 149018 868

151163 87 437 529 960 152020 992 153153 154053 286 155530 156112 319 644 46 826 932 157168 757 158290 458 820

160911 161083 416 507 162146 786 163936 165335 166645 169171 375

171762 172316 583 174250 786 176690 974 177617 178050 503 771 857

180485 920 58 181236 184471 892

IV-te ciągnienie
GŁOWNE WYGRANE

Zł. 10.000 na nr. 48773.
Zł. 5.000 na n-ry: 138921 165912.
Zł. 2.000 na n-ry: 149 97254 129777.
Zł. 1.000 na n-ry: 13996 40814 81858 9920 171080.
Zł. 500 na n-ry: 5310 15991 52511 97124 119174.
Zł. 400 na n-ry: 1284 6322 26193 57082 116733 134429 166195 165969.
Zł. 250 na n-ry: 23135 42552 42945 54212 83149 83347 93868 97077 122480 124782 130706 135310 148027 159416 163604 166046.
Zł. 200 na n-ry: 1 (jeden), 1622 9745 11439 14443 17695 33048 34699 36257 38778 42010 50878 59500 59690 73046 75884 87776 92298 99567 109156 114207 128148 137163 143855 165243 170150 171162 174216 180344.

Wygrane po Zł. 150.—

392 1012 136 342 2214 3555 5531 742 886 6062 323 706 340 96 8613 9122 40 396 10791 12827 14301 507 687 903 16215 925 17222 46 995 18604 703 19543 606 978 2003 628 21876 22 62 23059 25602 835 964 26349 900 28146 269 420 501 29027 30502 31553 32094 421 627 33338 414 591 966 35346 726 95 36248 37311

38432 40941 42727 43197 45133 304 47067 558 48844 50485 51587 52309 998 53990 54561 884 55541 686 911 56500

60094 127 61392 830 63278 64335 65061 415 511 70 66037 67046 68708 69440 736 79 71977 72694 73422 75265 429 765

76617 818 77007 78553 79197 386 80168 648 816 81369 589 82490 83173 736 84653 85131 518 624 87048 53 88164 89500 91069 436 92289 93051 94093 277 556 87 726 98843 99238 312 101381 804 5 102513 691 835 103734 829 105256 107124 430 851 60 108062 385 582 109028 110179 701 111767 112536 113494 545 782.

115405 116441 89 741 900 117582 118951 119240 121943 122635 123190 787 897

915 124087 126377 444 128741 972 130051 901 95 131186 632 878 132088

184 434 587 136339 654 137014 843 138107 139116 209 959 140528 57 73

767 141507 892 142599 143201 647

145150 308 486 147484 150586 747 151210

152827 154892 156345 157509 824 158079 41 159069 160036 460 161040 399 162838 163228 500 164098 655 918 165116 166418 50 177053 168027 139 378 169641

171139 370 723 896 172312 605 11 904 173604 862 931 80 176268 804 177069 282 305 802 178695 829 180474 181055 183123 601 184044 607 774

Wygrane po Zł. 50.—

860 1952 2028 258 504 3246 4302 691 5199 6415 7094 189 8655 9075 10483 757 11132 12017 234 819 14316 15859 17535 966 18169 521 28 19767 80 899 984 20408 21993 22307 91 23211 300 24413 730 26489 774 27559 28051 871 990 29014 115 30266 512 31432 95 32569 655 33726 35491 590 36093 219 455 932 37596

38775 97 873 39813 76 40312 623 41586 708 42085 657 43294 708 44262 45099 179 647 46389 488 47915 59 48330 49359 50097 134 941 52503 647 874 904 53225 419 54642 836 929 55193 348 413 537 640 56056 923 57808 58212 422 42 59296 61050 837 64529 65068 572 681 86 66399 67390 539 657 68404 50 773 866 69234 627 52 70596 71513 615 72488 646 890 73177 221 74487 794 75339 43 939

77852 967 78956 79728 80284 830 81189 82034 313 568 649 83271 497 811 70 96 84029 224 421 85893 87221 637 753 88207 935 90020 168 263 576 802 976 91833 81 92560 95107 326 46 753 977 96221 97011 511 37 852 98274 503 100408 101377 438 605 730 877 102170 103257 381 407 539 104322 782 105058 478 557 636 731 958 106046 53 203-573 107288 499 970 108704 915 75 109043 329 563 110055 523 796 934 111735 84 812 112394 472 113366.

114312 432 560 872 115273 683 116334 827 117951 118510 119346 912 35 120351 537 736 967 122028 297 123592 744 124235 513 127063 128078 129340

130323 713 131051 674 800 33 948 132219 28 510 679 865 952 133256 711 136185 768 137942 138713 25

140961 141321 613 142591 604 143176 397 667 739 884 144878 145138 94 616 147139 396 446 705 30 40 148807 9 149411 917

150556 787 151176 264 352 583 152052 69 333 502 637 869 78 153248 352 472 154208 709 834 49 155031 202 20 379 666 863 87 981 156069 170 237 766 158153 272 500 159097 128 516 818 975

160592 161162 162047 323 875 163935 164004 358 721 838 983 166887 167633 169117 666 170942 171398 496 172055 830 173134 453 648 174006 619 830 175584 611 824 176104 266 177664 178022 950 179629 989 180346 181198 182082 480 88 183118 70 533 184162

Konstytucja w Sejmie

(Dokończenie ze strony 1-szej).

względami prywaty koteryjnej, klubowej czy obozu. Praw zasadniczych, któremi ma się rządzić Polska, nie naginaliśmy do interesów bądź przemijających, bądź cząstkowych, służących warstwie, lub grupie obywateli, a nie wszystkim porówno, jako zespolonej całości.

Mowca omawia w dłuższym wywodzie historycznym sprawy ustrojowe Polski od schyłku niepodległości, poprzez okres porozbiorowy.

Cóż zrobiono w odrodzonem państwie polskiem? Formy ustrojowe, wysuwane przez demokrację dla walki z absolutyzmem monarchów, mające ich ograniczać i krępować, przyjęto, jako wytyczne najważniejsze przy ustalaniu zrębów ustroju Polski. Zapomniano popierwsze, że Polska nie jest monarchją, zapomniano podrugie, że to, co miało rozkładać siłę państw zaborczych nie jest formą najlepszą dla budowania mocy państwa własnego. Prezydenta Rzeczypospolitej pozbawiono wszelkiej władzy, rząd uczyniono słabym — nie rozumiejąc, że za słabością rządu iść musi osłabienie państwa. Sejmowi — ciału zbiorowemu — najwyższe przyznano uprawnienia. Stworzono oligarchję partyj politycznych, współzawodniczących między sobą o popularność i poklask, obiecujących każda w stronę swoich wyborców — szereg różnych, kosztem państwa dobrodziejstw. Zabijano w ten sposób własną zaradność społeczeństwa w borykaniu się z trudami powojennego życia.

Dwa naczelne zagadnienia wymagały rozstrzygnięć:

Pierwsze — to zabezpieczenie państwa przed nawrotem do nieodpowiedzialnych rządów sejmowych: nie może państwo być rozsadzane przez anarchję, która poczęła się panoszyć. Zwiększenie władzy Prezydenta Rzeczypospolitej było naszym zamiarem i znajduje w konstytucji swój wyraz. Zadania i uprawnienia naczelnych organów państwa, są wyraźnie w konstytucji określone.

Głębsze zrozumienie zasady, iż granicą wolności jednostki jest dobro zbiorowe, winno dać Polsce obronę przed niebezpieczną cechą duszy polskiej — przed warcholstwem, wnoszącem w życie polskie rozprzężenie. Ten, co chce budować, musi znaleźć środki wbrew i przeciwko tym, którzy umieją tylko przeszkadzać.

Wysoka Izbo! Wiemy dobrze, że krytyka konstytucji 1921 roku rozpoczęła się natychmiast po jej uchwaleniu, a co gorsza — życie pokazało bardzo prędko, że krytyka była słuszna. Sejm był wszechwładny, a Rzeczpospolita staczała się po równi pochyłej. Przypomnijmy sobie, jak Sejm swawolił na wszystkie sposoby, gdy Józef Piłsudski siedział sobie w Sulejówku. A gdy z Sulejówka z wojskiem do Warszawy przyszedł, poczęto wołać: niech obejmie dyktaturę. Marszałek Piłsudski rad tych nie usłuchał. O ile ja go rozumiem — postawił przed nami pytania: czy naród własną na rzecz państwa pracą, wykształci w sobie coś z tych uczuć, które pobudzały do ochotniczej służby obronnej o całość Rzeczypospolitej, a później do walki o jej wyzwolenie. Wartości te niemało są potrzebne i na codzień, a to tem więcej, im trudniejszem staje się życie. Postawił pytanie — czy ku odrodzeniu własnym wysiłkiem naród pójść potrafi. Odpowiedź może dać tylko czas, tylko obserwacja pracy, jaka się dokonywuje w narodzie i zmian, które pod jej wpływem zachodzą. Utworzenie bloku współpracy z rządem, wysunięcie dobra państwa ponad inne sprawy, usiłowanie, by się odgrodzić od młócenia pustej słomy agitacyjnej, próba skupienia ludzi, dla których dobro zbiorowe stawało się celem głównym — wszystko to były przejawy napozór drobne, ale w swej istocie bardzo nowe dla naszego życia parlamentarno-politycznego.

W poszukiwaniu rozwiązań dla poszczególnych zagadnień konstytucyjnych, przestudjowaliśmy wzory obce i poddaliśmy wszechstronnemu rozważaniu koncepcje własne. Wszystko to jednak było pracą tylko naszego klubu.

Wysoka Izbo! Usiłowaliśmy do współpracy w dziele naprawy ustroju powołać wszystkich. Dokonaliśmy pracy nad sobą, dajemy wynik, według naszej najlepszej woli i rozumienia Polsce potrzebny, a wartość jego niech osądzi historja.

Mowa prezesa Sławka przyjęta została długo niemilknącemi oklaskami na ławach B. B. W. R.

Nieprzyjęta dymisja posła Dra Thona

ze stanowiska prezesa Koła Żydowskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

WARSZAWA. 23. 3. SIN. DZIŚ ODBYŁO SIĘ POSIEDZENIE KOŁA ŻYDOWSKIEGO. NA POSIEDZENIU TEM ZAPADŁA UCHWAŁA O WSTRZYMANIU SIĘ OD GŁOSOWANIA NAD KONSTYTUCJĄ. WOBEC TEGO, ŻE PREZES KOŁA POSEŁ DR. THON BYŁ ODMIENNEGO ZDANIA I ZOSTAŁ PRZEGŁOSOWANY, ZŁOŻYŁ ON URZĄD PREZESA KOŁA. KOŁO ŻYDOWSKIE NIE PRZYJĘŁO JEGO REZYGNACJI DO WIADOMOŚCI.

Przyszłość Europy — przy okrągłym stole

Londyn, 23. 3. PAT. „Daily Mail" donosi, że w razie pozytywnych rezultatów wizyty berlińskiej **rząd brytyjski wystąpi z inicjatywą zwołania do Londynu konferencji okrągłego stołu wszystkich zainteresowanych mocarstw.** Na konferencji tej, która miałaby się ewetualnie zebrać niezadługo omówionoby **przyszłość Europy.**

Ciągnienie loterji

Warszawa. 23. 3. (Sin) W dzisiejszem ciągnieniu loterji padły większe wygrane na następujące numery: 100.000 zł. wygrały nry: 561, 125854, 5.000 zł. nry: 36393, 155424. — 2.000 zł. nry: 43181, 55868. — Drugie ciągnienie: 50.000 zł. wygrał nr. 149701. — 5.000 zł. nr. 46414. 2.000 zł. nry: 99182, 173636.

KRONIKA ŁÓDZKA

ZAKAZANA PRACA NOCNA

Łódź, 23. 3. (G). Nocy wczorajszej wyruszyli na miasto inspektorzy pracy w asyście policji, celem dokonania nocnej lustracji fabryk dla stwierdzenia, czy nie odbywa się w nich praca nocna. W przędzalni wiogniowej Spiry przy ul. Bazarnej 5 stwierdzono, że maszyny są rozgrzane, co dowodziło, że praca została niedawno zakończona. Wszczęto rewizję, która dała rewelacyjne wyniki. Oto w siedmiu skrzyniach znaleziono ukrytych siedmiu robotników. Właściciel fabryki został pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

O godz. 2 w nocy inspektorzy udali się do fabryki pończoch Szetera przy ul. Matejki 9. Drzwi na salę fabryczną były zamknięte, lecz inspektorzy przez dziurkę od klucza spostrzegli palące się światło. Inspektorzy czekali przez trzy godziny do godziny piątej nad ranem i gdy przybyła do pracy dzienna zmiana, wówczas wkroczyli oni na salę i zastali tam 8 kotoniarzy. Spisali protokół z dzierżawcą fabryki. Niezależnie od tego pociągnięci będą do odpowiedzialności robotnicy z tytułu łamania przepisów o czasie pracy.

STRAJKI

Łódź, 23. 3. (G). W zakładach Widzewskiej Manufaktury wybuchł wczoraj strajk w przędzalni amerykańskiej z powodu nieregularnego wypłacania pensji. **Inspektor pracy interwenjował.**

Deklaracja Koła Żydowskiego

przeciw zniesieniu proporcjonalnych wyborów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 23. 3. (Sin) Pierwszy w dyskusji popołudniowej nad zmianą konstytucji zabrał głos poseł Winiarski (Kl. Nar.), który oświadcza w imieniu swego stronnictwa, że jest za państwem narodowem i przeciwstawia się tej konstytucji.

Następnie zabiera głos poseł **Rataj** (Str. Ludowe), którego mowa wysłuchana jest również z uwagą przez posłów z BB. Przemówienie jego przerywa poseł Radziwiłł, na co mu mówca oświadcza, że koserwatyści, gdy idzie o interes, jak przy reformie rolnej lub ustawie oddłużeniowej, chcieliby, by były przestrzegane najdrobniejsze paragrafy, ale gdzie jest wywłaszczenie całej warstwy narodu, tam panowie mówicie o jakichś paragrafach. (Oklaski). W Warszawie jest 20.000 bezdomnych, którzy napewno spoglądają pożądliwie na pałacyk na Bielańskiej.

Głos: Demagogja.

P. Rataj: 20.000 bezdomnych to nie demagogja, a tragedja. Te masy zatrzymuje cieniutka ściana papieru, zapisanego paragrafami i my ją podtrzymujemy ze wszystkich sił, ale wreszcie możemy dojść do przekonania, że nie trzeba tego robić. Właściwy sens konstytucji polega na tem, że się mówi: idźcie do domu, a elita będzie za was rządzić. Popełniacie tesame błędy a rebour, które myśmy popełniali. **Na czas pokoju wystarczy elita i BB, ale możemy się znaleść w takiej sytuacji, że będziemy apelować do tych, którzy walczyli w r. 1920.** Wszystko to opiera się tylko na jednej osobie, ale potem powstanie zagadnienie o wiele ważniejsze i ostrzejsze.

Imieniem Koła Żydowskiego złożył poseł dr. Rotenstreich następującą deklarację:

Wysoka Izbo! Koło Żydowskie jako reprezentacja parlamentarna żydostwa polskiego głosowało w 1926 roku za reformą konstytucji, bo zmierzało do podniesienia władzy i autorytetu głowy państwa nie naruszając zasadniczych podstaw ustrojowych. Konstytucja dotychczas obowiązująca opierała się na pełnem równouprawnieniu jednostki. Wolność i równość wszystkich jednostek była wypływem ustroju, który nie był skostniały, który stosował się do rzeczywistości, wyciągając konsekwencje z zagadnień życia politycznego i społecznego. Dlatego obok obywatela, jako jednostki uwzględniała ona również jednostkę zbiorową, nadając jej jako mniejszości uprawnienia.

Dla umożliwienia mniejszości zastępstwa w ciałach parlamentarnych, gdzieby mogła bronić swoich praw i walczyć o swe pełne i faktyczne równouprawnienie obywatelskie, gospodarcze i narodowe, wprowadziła konstytucja proporcjonalność wyborów do ciał parlamentarnych. Mając zapewnioną proporcjonalność wyborów brała ludność żydowska jako mniejszość udział w wyborach do Sejmu i Senatu, gdzie współpracując w budowie państwa, w ugruntowaniu jego mocarstwowego bytu, walczyła równocześnie o pełne i faktyczne równouprawnienie, które mimo zagwarantowania go w konstytucji zostało niestety na papierze.

W ciałach parlamentarnych żądała reprezentacja żydostwa polskiego wprowadzenia w życie przepisów konstytucji w stosunku do ludności żydowskiej, wskazywała na krzywdy, jakie spotykały tęże ludność, informowała naród i i społeczeństwo o potrzebach i bolączkach, broniła Żydów przed atakami na ich prawa i przeciwstawiała się próbom deklasowania ich jako obywateli. Gdy obecnie projektuje się zniesienie proporcjonalności wyborów, gdy obraduje się nad poprawkami Senatu, który skreślił proporcjonalność wyborów nawet już do Sejmu, a dla Senatu zastrzega ordynację wyborczą, która dopiero określi liczbę senatorów oraz sposób ich powoływania, tudzież oznaczy kategorję osób, którym służyć będzie prawo wybierania i wybieralności, — ludność żydowska żywi uzasadnioną obawę, że ona jako mniejszość nieterytorjalna zostanie pozbawiona przedstawicielstwa, któreby wyszło z jej woli i dla obrony jej interesów.

Co oznacza brak takiej reprezentacji, ujawniło się w ostatnich tygodniach w Senacie, ponieważ Żydzi nie mają w Senacie ani jednego reprezentanta przez siebie wybranego, nie zabrał w Senacie ani podczas dyskusji nad konstytucją ani podczas dyskusji budżetowej nikt głosu w imieniu Żydów mimo, że ta ludność została nietylko spauperyzowana, ale i z dnia na dzień coraz bardziej zdeklasowana. Ten brak głosów żydowskich w dyskusji nad ustawami w Senacie wywołał u jednego z senatorów rządzącej większości mniemanie, że Żydzi nie mają się na co żalić i że wszystko, co się obecnie dzieje przeciwko interesom Żydów, jest przez Żydów aprobowane.

Bezsprzecznie nie leży w interesie państwa, by 3 i pół miljona Żydów nie miało swego przedstawicielstwa w ciałach parlamentarnych, owszem uważamy, że leży w interesie państwa i jego bytu mocarstwowego, aby ludność żydowska nie została eliminowana z ciał parlamentarnych, by przez wybranych reprezentantów doszła w nich do głosu, by wpływała na kształtowanie się prawa i ustaw, by współdziałała w realizowaniu naczelnej zasady konstytucji, że państwo jest wspólnem dobrem wszystkich obywateli.

Jeżeli natomiast nie będzie utrzymana proporcjonalność wyborów, zachodzi poważna i uzasadniona obawa, że ludność żydowska znajdzie się poza nawiasem życia politycznego. Wywołuje to w calem społeczeństwie żydowskiem jaknajżywszy niepokój.

Gdy postawiliśmy na komisji konstytucyjnej wniosek o skreślenie poprawek Senatu do art. 27 i o pozostawienie tego artykułu w brzmieniu sejmowem, kierowaliśmy się z jednej strony najbardziej istotną i żywotną potrzebą popierania położenia ludności żydowskiej, stanowiącej 10 proc. ogółu ludności, nad którą nie można przecież przejść do porządku dziennego. Z drugiej strony chcemy w interesie państwa zapobiec próbie uczynienia z Żydów środka kompensacyjnego przy wyborach do ciał parlamentarnych.

Wysoka Izbo! Wychodząc z tych założeń podtrzymujemy nasz wniosek mniejszości w sprawie poprawek Senatu do art. 27. Domagając się utrzymania proporcjonalności wyborów, spełniamy nasz najświętszy obowiązek wobec całej ludności żydowskiej w Polsce.

W chwili zamknięcia numeru posiedzenie trwa. Do głosu zapisanych jest 18 mowców. Uchwała zapadnie późną nocą.

Demarche Polski w Berlinie

WARSZAWA 23. 3. PAT. AMBASADOR R. P. W BERLINIE P. LIPSKI ZAKOMUNIKOWAŁ W DNIU 23. B. M. MINISTROWI SPRAW ZAGRANICZNYCH RZESZY P. VON NEURATHOWI POGLĄDY RZĄDU POLSKIEGO NA SYTUACJĘ MIĘDZYNARODOWĄ, WYTWORZONĄ PRZEZ OGŁOSZENIE PRZEZ RZĄD NIEMIECKI USTAWY Z DNIA 16 B. M.

Odszkodowanie dla ofiar przewrotu hitlerowskiego

przyrzeka rząd Trzeciej Rzeszy

Warszawa, 23. 3. (ŻAT). Żydowska Agencja Telegraficzna dowiaduje się, że w numerze 18 z dnia 23 lutego 1935 dziennika ustaw Rzeszy, ukazało się rozporządzenie wykonawcze do ustawy o wynagrodzeniu szkód, spowodowanych przez wypadki, związane z przewrotem narodowo-socjalistycznym w Niemczech. W myśl rozporządzenia do odszkodowania mają prawo ci, którzy w czasie przewrotu ponieśli szkody materjalne lub moralne, bądźto wskutek przekroczenia władzy przez organa urzędowe, bądźteż na-kutek zbiegowisk i rozruchów.

Poszkodowani winni zgłosić swe pretensje w normalnej drodze przed właściwemi sądami. Ostateczny termin zgłoszenia szkód, po którym żadne roszczenia nie będą rozpatrywane, zostały ustalone na dzień 31 marca b. r. Ze względu na krótki termin poszkodowani winnii w własnym interesie natychmiast wszcząć odnośne kroki o rewindykację strat.

Mussolini zarządził mobilizację rocznika 1911

Rzym, 23. 3. PAT. Tytułem środka zapobiegawczego Mussolini w charakterze ministra wojny, lotnictwa i marynarki zarządził mobilizację drogą powołań indywidualnych **całego rocznika 1911.** Jak wiadomo, część r. 1911 została **zmobilizowana już dla zasilenia dywizyj florenckiej i messyńskiej, które ozstały wysłane do kolonij włoskich w Afryce wschodniej.**

Laval przygotowuje się do podróży moskiewskiej

Paryż, 23. 3. PAT. „Petit Journal" donosi, że sprawa wyznaczenia terminu wizyty ministra Lavala w Moskwie nie została jeszcze załatwiona. W każdym razie przypuszcza się, że odbędzie się w pierwszej połowie kwietnia. Wizyta wymaga drobiazgowych przygotowań. Min. Laval stopniowo przygotowuje materjały, które będą mu potrzebne podczas wizyty moskiewskiej. Rozpatrywanie tych kwestyj rozpoczęło się już w czwartek w czasie rozmowy min. Lavala z ambasadorem sowieckim.

Podróże Titulescu

Bukareszt, 23. 3. PAT. Wyjazd min. Titulescu zagranicę nastąpi prawdopodobnie w niedzielę. W związku z różnemi wiadomościami prasy zagranicznej na temat tej podróży donoszą, że dotychczas postanowiony został wyjazd ministra do Jugosławji, Czechosłowacji i Francji.

Hull o konieczności przestrzegania traktatów

Paryż, 23. 3. PAT. Agencja Havasa donosi z Waszyngtonu: na konferencji prasowej sekretarz stanu Cordell Hull oświadczył, że Stany Zjednoczone i ich ludność powinny użyć całego swego moralnego **wpływu,** by przyczynić się do ścisłego **przestrzegania** traktatów. Hull dodał, iż Stany Zjednoczone zawsze uważały, **że traktaty powinny stanowić podstawę, na której opiera się cały gmach pokoju.**

Dokument kompromitujący Venizelosa

Ateny, 23. 3. PAT. Jak podaje agencja ateńska, w Salonikach wpadł w ręce władz dokument, z którego wynika, że już w pierwszych dniach stycznia Venizelos w odezwie do spiskowców zapowiedział objęcie kierownictwa powstania z chwilą, gdy powstańcy owładną flotą.

Rada Ligi Narodów zwołana będzie na pierwsze dni kwietnia

Genewa. 22. 3. PAT. Sekcja informacyjna sekretarjatu Ligi Narodów komunikuje: prezes Rady Ligi Narodów Tewfik Ruszdi Aras postanowił, że Rada Ligi zbierze się w ciągu pierwszego tygodnia kwietnia na sesję nadzw. celem rozważenia noty, przedłożonej przez rząd francuski. Dokładny termin posiedzenia Rady ustalony będzie później.

Pakt czterech — ostatecznie pogrzebany

Londyn. 22. 3. PAT. Ustęp we wczorajszem przemówieniu Simona, w którym brytyjski minister spraw zagranicznych oznajmił, że po wizytach w Berlinie, w Moskwie i w Warszawie odbędzie się dalsza konferencja, z przypuszczalnym udziałem Niemiec, uzyskał dzisiaj miarodajną interpretację Foreign Office.

Rzecznik wydziału prasowego Foreign Office wyjaśnił zapytującym o znaczenie tego ustępu dziennikarzom, że po wizytach w Berlinie, Moskwie i Warszawie zamierzone jest odbycie w północnych Włoszech konsultacyjnej konferencji tylko trzech mocarstw: Francji, Włoch i Wielkiej Brytanji. Dopiero o ileby wyniki odbytych wizyt i rezultaty tej konsultacji stworzyły podstawę dla szerzej zakrojonych rokowań, odbędzie się nowa konferencja tych trzech mocarstw, z udziałem zarówno Niemiec, jak i tych innych zainteresowanych rządów, do których ministrowie brytyjscy udają się z wizytą. Rzecznik Foreign Office zapewnił, że tylko w ten sposób należy rozumieć słowa min Simona i że wszelkie przypuszczenia, jakoby minister Simon miał na myśli wskrzeszenie paktu czterech mocarstw, są bezpodstawne.

„Niemcy zagrażają całemu światu!"

Paryż. 22. 3. PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby deputowanych Franklin-Bouillon, popierając swoją interpelację o naruszeniu przez Niemcy klauzul wojskowych traktatu wersalskiego, **atakował namiętnie politykę zagraniczną rządu francuskiego. Mówca domaga się bardziej stanowczego zachowania się wobec Niemiec, które, jego zdaniem, zagrażają nietylko Francji, ale całemu światu. Należy — mówi Franklin-Bouillon — zgrupować państwa pokojowo usposobione przeciw państwom o dążeniach zaborczych.**

Min. Laval oświadczył m. in.: Niemcy przez swój postępek opóźnily tylko nadejście godziny pokoju. Nikt nie wątpi, że godzina ta nadejdzie. Przygotowywane są pakty, aby zapewnić bezpieczeństwo Europie. Rokowania są rozpoczęte. Prowadzone będą jutro w Paryżu, a potem w Genewie. Mam zaufanie do akcji międzynarodowej. W Niemczech wiedzą, że nikt bardziej odemnie nie jest zdecydowanym na realizację zbliżeń koniecznych między narodami. W roku 1931 odbyłem podróż do Berlina. W r. 1935 odbędę ją do Moskwy. **Miałem i mam jedną tylko koncepcję: organizację pokoju, silną Francję, pewną swego bezpieczeństwa pod egidą Ligi Narodów. Podpisanie paktów pozostaje zawsze otwarte dla wszystkich krajów dobrej woli. Doceniam całkowicie powagę ostatniej decyzji Niemiec. W spokoju i z zimną krwią Francja spełni swój obowiązek czujności. Nie możemy odstąpić od naszego ideału pokoju, lecz Francja pozostanie silna i nie ustąpi nigdy.**

Po przemówieniu ministra zabrał głos Franklin-Bouillon, który zapytał dlaczego — skoro w Izbie gmin przywódcy Labour Party i liberałów przemawiali energicznym językiem do Niemców — francuski minister spraw zagranicznych nie zdobył się na tensam język?

W odpowiedzi zabrał głos powtórnie min. Laval, oświadczając, że ściśle spełnia on swój obowiązek utrzymania dokoła Francji łańcucha przyjaźni i współpracy.

Przewlekłe przesilenie gabinetowe w Belgji

Bruksela. 22. 3. PAT. Przesilenie rządowe w Belgji trwa w dalszym ciągu. Król zwrócił się do b. premjera Theunisa z propozycją utworzenia nowego rządu, a gdy ten przedstawił królowi istniejące trudności, monarcha propozycję tę skierował pod adresem senatora Tschoffena, który jednak misji tej nie przyjął. Odzwierciedla to najlepiej, jak trudno jest w chwili obecnej uformować w Belgji gabinet, któryby mógł znaleźć poparcie parlamentu. Walka pomiędzy zwolennikami inflacji i deflacji trwa nieprzerwanie i nie można na razie powiedzieć, który z tych dwóch kierunków zwycięży. Król ofiarował skolei misję uformowania gabinetu gubernatorowi Banku Narodowego Franckowi, lecz i ten odpowiedział odmownie. Król więc zwrócił się ponownie do b. premjera Theunisa, który w danej chwili zdaje się być jedynym człowiekiem, mogącym z tej misji wywiązać się z wynikiem pozytywnym. Minister Theunis misji zasadniczo nie przyjął, zgodził się natomiast na przedyskutowanie z poszczególnemi partjami podstaw, na których mógłby być oparty program gospodarczy nowego rządu. Prawdopodobnie wrazie uzyskanina wyników, idacych po linji programu min. Theunisa, a więc obrony franka, przyjmie on ofiarowaną mu już poprzednio przez króla misję utworzenia nowego rządu. W ten sposób przesilenie gabinetowe, które miało być w krót kim czasie zażegnane, przeciąga się już 4 dni, a wogóle wątpliwem jest, czy nowy rząd będzie mógł być uformowany w bieżącym tygodniu.

Wybuch gazu ziemnego pod Wiedniem

Wiedeń. 22. 3. (W) Sensacją dnia w Wiedniu jest wybuch gazu ziemnego pod Enzerdorf, na wschód od Wiednia. Wybuch nastąpił w szybie głębokości 700 metrów, należącym do towarzystwa „New European Gas and Electric Company", na terenie, uważanym ostatnio za całkowicie wyczerpany. Siła wybuchu zniszczyła zupełnie urządzenia szybu. Słup gazu, ziemi-szlamu sięgał wysokości kilkuset metrów. Jeli okaże się, że zapas gazu ziemnego jest znaczny, możliwe jest założenie rurociągu do Wiednia, co przy szybkiem tempie robót zajęłoby kilka tygodni czasu. Elektrownia wiedeńska zyskałaby w ten sposób niezwykle tani środek opałowy. Szyb znajduje się na terenie, gdzie parę lat temu dało się odczuć trzęsienie ziemi. Obecnie trwają roboty nad ujarzmieniem gazu.

Waszyngton, 22. 3. PAT. Prez. Roosevelt przeprowadzając reorganizację komitetu dyrekcyjnego N. R. A., mianował Ronalda Rich berga tymczasowym prezesem na miejsce Clay'a Williams'a.

* * *

Waszyngton, 22. 3. PAT. Izba reprezentantów przyjęła 180 głosami przeciwko 157 rezolucję, przyjmującą propozycję Patmana co do wypłacenia b. żołnierzom 2 miljardów dolarów t. zw. bonusu w drodze nowej emisji.

Venizelos nie rezygnuje...

Bukareszt, 22. 3. PAT. „Uniwersul" zamieszcza rozmowę swego korespondenta z Venizelosem, który oświadczył, iż nie opuści swych przyjaciół i w dalszym ciągu będzie prowadził walkę.

Zjazd prezesów Komitetów Lokalnych okręgu bielskiego

W niedzielę dnia 24 bm. odbędzie się w Bielsku konferencja prezesów Komitetów Lokalnych okręgu bielskiego, połączona z naradą sekretarzy okręgowych z Bielska, Katowic i Żywca.

Porządek dzienny konferencji jest następujący:

1) Otwarcie konferencji przez sekretarza okręgowego z Bielska tow. T. Nachmanna (godz. 10.30)

2) Referat delegata Egzekutywy gen. sekr. tow. A Hofstättera n. t.: „Obecna sytuacja w ruchu sjonistycznym"

3) Dyskusja nad referatem.

4) Od godz. 13—15 przerwa.

5) Między godz. 14—15 narada sekretarzy okręgowych z udziałem tow. Hofstättera.

6) Referat organizacyjny: Tow. Mgr. S. Scharf z Żywca

7) Sprawozdanie sekretarzy okręgowych.

8) Dyskusja, omówienie stanu pracy w poszczególnych miejscowościach

Konferencja obradować będzie w lokalu org. „Haszachar", Bielsko, ul. Kolejowa 19.

W Konferencji biorą udział przedstawiciele następujących miejscowości: Bielsko, Andrychów, Cieszyn, Dzidzice, Dragomyśl, Kęty, Miłówka Rajcza, Skoczów, Strumień, Ustroń, Żywiec, Sucha, Wadowice, Kalwarja, Górka i Jeleśnia.

W Konferencji biorą udział prócz prezesów Komitetów Lokalnych jedynie osoby upełnomocnione w tym kierunku przez Komitet Lokalny.

Egzekutywa Organizacji Sjonistycznej dla zach. Małopolski i Śląska.

OD NASZYCH KORESPONDENTÓW

Kronika katowicka

Z STOW. „BNEJ SJON." W ubiegłym tygodniu odbyło się w lokalu org. sjonistycznej uroczyste otwarcie biblioteki judaistycznej im. Ch. N. Bialika. Do licznie zebranych przemówił tow. Salpeter poczem przemawiał prezes org. sjonist. w Katowicach tow. Dr. Rapaport oraz szereg innych mówców z poszczególnych organizacyj lokalnych. Bardzo serdecznie przemawiał p. rabin Dr. Vogelmann, przeplatając swoje przemówienie osobistemi wspomnieniami o Bialiku, po którym biblioteka została nazwana Biblioteka stow. Bnej Sjon zawiera wiele dzieł naukowych z dziedziny judaistyki. Przez otwarcie tej biblioteki zapełniono w Katowicach lukę, która dotychczas w tej dziedzinie tu panowała. Założycielom biblioteki należą się za ich trud szczere słowa uznania.

Przy tej sposobności jedno pytanie. Kiedy wreszcie będzie otwarta biblioteka Gminy Żydowskiej? Należałoby pomyśleć o tem, aby bibljotekę tą uruchomić.

POD ADRESEM SZKOŁY IM. BERKA JOSELOWICZA. W czasie ostatniego nabożeństwa uroczystego w synagodze, zachowywała się młodzież szkolna, tak hałaśliwie, że uniemożliwiała wygłoszenie kazania. Byłoby wskazane, aby pp. nauczycielstwo pouczyło młodzież w jaki sposób należy się w synagodze zachowywać. Dziwne, że dotychczas tego nie uczyniono.

Z ORGANIZACJI SJONISTYCZNEJ. Doroczne Walne Zebranie członków organizacji sjon. w Katowicach, odbędzie się nieodwolalnie w sobotę dn 30 marca o godz. 8 wiecz. w sali Gminy Żydowskiej przy ul. Mickiewicza 9.

Z KRONIKI ŻAŁOBNEJ. W ubiegłym tygodniu zmarła w Katowicach błp. Margareta Abrahamerowa, żona naszego towarzysza członka sjonistycznej Rady Partyjnej w Katowicach oraz wiceprezesa Gminy Żydowskiej, p. Eljasza Abrahamera. Osieroconej rodzinie towarzyszy szczere współczucie społeczeńtwa żydowskiego w Katowicach.

Z TEATRU POLSKIEGO. W czwartek, dnia 28. marca o godz. 8 wiecz. odbędzie się premjera komedji Fredry „Śluby Panieńskie" Przedstawienie to będzie poświęcone 30-leciu pracy scenicznej cenionego artysty teatru katowickiego p. Feliksa Zbyszewskiego, który w „Ślubach Panieńskich" będzie kreował rolę Radosta.

DZIŚ W KATOWICACH.

W STOW BNEJ SJON, odbędzie się dziś w niedzielę dnia 24 marca o godz. 5 popoł. w lokalu przy ul. Jana 11, zebranie towarzyskie połączone z tańcami. Goście mile widziani.

Kronika kielecka

IMIENINY MARSZAŁKA W KIELCACH. Uroczystości rozpoczęły się nabożeństwem w kościele garnizonowym. Następnie odbyła się defilada wojska i organizacyj na ul. Sienkiewicza. Defiladę przyjął osobiście wojewoda kielecki p. Dr. Dziadosz w otoczeniu pp. gen. Zanlaufa, starosty Porębalskiego i prezydenta Artwińskiego. W synagodze odbyło się nabożeństwo na cześć Solenizanta. Część muzyczna wykonana została przez tut. kantora wraz z chórem. Przemówienia okolicznościowe wygłosili pp. rabin Rapaport i prof. Graubard.

ZUCHWAŁY NAPAD. Na ul. Orlej do idącego Lejba Rotenberga, który niósł walizkę, zawierającą 20 par obuwia, podbiegł Władysław Majkowski z Kielc i bez żadnego powodu uderzył go ręką w głowę, przyczem usiłował wyrwać mu walizkę z obuwiem. Następnie wyciągnął z kieszeni nóż szewski, usiłując nim przebić Rotenberga. Na wszczęty alarm przez R. szeregowy P. P. Majkowskiego zatrzymał.

SEKRETARZ SĄDU SKAZANY NA 18 MIESIĘCY WIĘZIENIA. Przed sądem okręgowym w Kielcach toczyła się sprawa karna przeciwko sekretarzowi sądowemu w Niewachlowie Adamowi Ambrożemu oskarżonemu o to, że podczas pełnienia służby jako sekretarz sądowy w Dalerzycach od roku 1924 do 1929 systematycznie przywłaszczył sobie sumę zł. 1,160 z wpłaconych pieniędzy na opłaty sądowe. Ze względu na to, że oskarżony do winy się przyznał sąd świadków nie przesłuchiwał i skazał Adama Ambrożego na 18 miesięcy więzienia i pozbawiając oskarżonego wszelkich praw publicznych i honorowych na przeciąg lat 5-ciu

REPERTUAR KIN.

„Palace": „Sprzedany głos" na scenie rewja.
„Czwartak": „Czarna perła".
„Uciecha": „Kobiety w jego życiu".

Z ORGANIZACJI SJONISTYCZNEJ

RABKA. W niedzielę dnia 24 bm. przyjeżdża do Rabki w celach organizacyjnych tow. Inż. S. Ringer z Krakowa.

Kronika oświęcimska

PURIM W OŚWIĘCIMIU. Święto Purim w Oświęcimiu obchodzone było w tym roku szczególnie hucznie i wesoło. Atrakcją zabawy purimowej była „Adlojada" zaimprowizowana na ulicach miasta przez ruchliwe gniazdo „Akiby". W Czytelni żydowskiej odbyła się również wieczorynka purimowa z nader urozmaiconym programem. Słowo wstępne wygłosił prezes „Czytelni" tow. R. Rübner.

Z ORG. WIZO. Org. Wizo rozwija w dalszym ciągu bardzo ożywioną działalność. W każdą środę odbywają się herbatki towarzyskie na których wygłaszane są referaty z różnych dziedzin życia żydowskiego. Ostatnio wygłosił referat tow. dr M. Goldberg nt. Aktualne problemy sjońskie. W sobotę dn. 23 bm. urządza org. „Wizo" w salach hotelu „Herz" zabawę purimową. Dochód przeznaczony na KKK.

WŁAMANIA. W Oświęcimiu dokonano onegdaj w południe zuchwałej kradzieży. Nieznani złodzieje dostali się do biura firmy mącznej Hofmana i Gruenbauma, przy ul. Piłsudskiego, gdzie skradli z biurka kierownika biura ponad 100 zł gotówką i zbiegli. W sprawie tej wszczęła policja dochodzenia.

W godzinach południowych onegdaj usłyszeli przechodnie na ulicy jakieś podejrzane szmery, dobywające się z piwnicy fabryki wody sodowej Brommera. Dwaj przechodnie, D. Karp i J. Gutherz weszli więc do piwnicy, gdzie ujrzeli jakiegoś osobnika, wyważającego drzwi. Na ich alarm przybyła wkrótce policja, która owego osobnika aresztowała. Okazał się nim niejaki Ignacy Michałek z Przeciszowa pod Oświęcimem.

Do mieszkania Neufeldów przy ul. Klucznikowskiej w Oświęcimiu dokonał złodziej włamania i skradł garderobę, został jednak spłoszony przez domowników, wobec czego porzucił łup i zbiegł. Złodzieje dostali się do spiżarki Samuela Wachtla w domu Lernera i skradli większą ilość wiktuałów. Nie zadowolili się oni jednak tym łupem i przedostali się jeszcze na strych, skąd skradli bieliznę innych lokatorów tego domu — Bergów.

POD ADRESEM POLICJI! Powyższe wypadki ilustrują dokładnie stosunki bezpieczeństwa panujące w Oświęcimiu. Czas najwyższy, by policja wzmocniła nareszcie posterunki i położyła kres tym azjatyckim stosunkom! **(Few.)**

MECZ LONDYN—MOSKWA.

Komitet Sportowy Moskiewskiego Ossoawjachimu w zakresie strzelectwa postanowił zgodzić się na propozycję Londynu, rozegrania korespondencyjnego meczu strzeleckiego pomiędzy Strzeleckim Klubem Londynu, a Ossoawjachimem w Moskwie.

Kronika krakowska

WRĘCZENIE NAGRÓD LAUREATOM

Wczoraj w mieszkaniu Akademika Karola Huberta Rostworowskiego odbyło się uroczyste wręczenie nagród za najlepsze sztuki, napisane na temat zbrojnego czynu Legjonów Polskich. Prezydent miasta dr. Mieczysław Kaplicki, po krótkim przemówieniu wręczył nagrody: pierwszą w kwocie 3.000 zł. Marjanowi Niżyńskiemu, autorowi „Trzech mgieł" i drugą w sumie 2.000 zł. Jerzemu Braunowi, autorowi „Dni Konradowych". Nagrodzeni autorzy złożyli serdeczne podziękowanie, uważając nagrody za podnietę do dalszej pracy literackiej. Z członków sądu konkursowego współuczestniczyli w uroczystości: prezes Związku Zawodowego Literatów Polskich w Krakowie Karol Hubert Rostworowski, min. prof. Kazimierz Wł. Kumaniecki prezes S. D. K. dr. Józef Flach, dyr. Karol Frycz, Marja Morsin-Górska, red. Józef Aleksander Gałuszka, sekretarz Zw. Zaw. Lit. Krak. Wiesław Górecki, Ludwik Hieronim Morstin. Na zakończenie odbyła się wspólna fotografja.

WYRWA W MURZE CMENTARNYM NAPRAWIONA

W związku z notatką, zamieszczoną w naszej wczorajszej „Rozmównicy" o wyrwie w starym murze cmentarnym przy ul. Jakóba, komunikuje nam Prezydjum Zarządu Gminy Żydowskiej w Krakowie, że wyrwa została już naprawiona.

SKAZANIE ŚWIĘTOKRADCY

Donosiliśmy w swoim czasie o zuchwałem świętokradztwie w kościele Marjackim w Krakowie. Dnia 12 lutego ub. r. znaleziono w tej świątyni ukrytego za stallami osobnika, który zakradł się wieczorem do kościoła i w nocy skradł z puszek około 700 zł. oraz ograbił ołtarze z cennych wotów. Osobnikiem tym okazał się znany włamywacz Gustaw Wajsterek. Po odebraniu mu całego łupu oraz 21 precyzyjnych wytrychów osadzono go w więzieniu.

Wczoraj odpowiadał Wajsterek za swój czyn przed tutejszym Sądem Okręgowym, który skazał go na półtora roku bezwzględnego więzienia i utratę praw na lat 5. Rozprawę prowadził s. o. dr Traczewski, oskarżał prok. dr. Jarosiński.

ECHA ZUCHWAŁEJ KRADZIEŻY W MOTORÓWCE

Głośną była w swoim czasie sprawa zuchwałej kradzieży pieniędzy kolejowych w motorówce zdążającej z Krakowa do Wieliczki. Motorówką tą jechał 14. 3 ub. r. do Wieliczki asesor kolejowy, Stefan Regier, który podjął w Banku Polskim w Krakowie kwotę 87 tysięcy zł., przeznaczoną na wypłaty dla konduktorów wielickich. Pieniądze te wiózł w teczce, którą przez cały czas trzymał w ręce. Zaledwie motorówka ruszyła ze stacji w Krakowie powstał obok Regiera tłok. Regier zwrócił więc baczniejszą uwagę na teczkę i w tej chwili zauważył, że teczka jest rozpięta. Natychmiast przeliczył więc jej zawartość, i stwierdził brak paczki z 10 tys. zł. Na alarm Regiera zatrzymano natychmiast pociąg, jednakże dwaj sprawcy kradzieży zdołali wraz z pieniądzmi jeszcze wcześniej wybiec i uciec, natomiast samego sprawcę, który pieniądze podał towarzyszom, ujęto. Okazał się nim złodziej międzynarodowy z zawodu piekarz, 46-letni Mojżesz Szlamkowicz z Warszawy.

Wczoraj miała odbyć się przeciw niemu rozprawa przed s. o. Traczewskim, okazało się jednak, że Szlamkowicz bawi obecnie w Łodzi i na rozprawę się nie stawił. Wobec tego wydał prok. dr Jarosiński nakaz aresztowania oskarżonego. Aż do czasu dostawienia go do Sądu rozprawę odroczono.

DZIECIOBÓJSTWO

Przed kilku dniami doniesiono policji poufnie, że w domu przy Placu Zgody 3 zamordowane zostało dziecko, którego zwłoki zakopano w piwnicy lokatora tego domu — Klingera. Wobec tego wszczęto natychmiast dochodzenia i rozkopano piwnicę Klingera, w której znaleziono zakopane niezbyt głęboko zwłoki niemowlęcia płci żeńskiej. W wyniku dalszych dochodzeń ustalono, że 8 bm. urodziła 31-letnia krawcowa, Józefa Fopa, w mieszkaniu swego pracodawcy — Klingera dziecko, które w jakiś czas później sama zabiła najprawdopodobniej przez uduszenie, poczem zwłoki zakopała w piwnicy. Wobec takiego obrotu sprawy Fopę wczoraj aresztowano. Przyznała się ona do zakopania dziecka, jednakże twierdzi, że urodziło ono nieżywe. Po przesłuchaniu osadzono dzieciobójczynię w więzieniu do dyspozycji sędziego śledczego. Zwłoki dziecka przewieziono do Zakładu Medycyny Sądowej.

KOŚCI LUDZKIE

Wczoraj o godz. 3-ej popoł. znaleźli robotnicy zatrudnieni przy kopaniu dołu na fundamenty przy ul. Mazowieckiej 1 zakopane na dość znacznej głębokości kości ludzkie. Po obejrzeniu kości przez lekarza obwodowego przewieziono je do Zakł. Med. Sąd. Jak ustalono kości te znajdowały się w ziemi już około 50 lat. Nie jest wykluczone, że są to ślady jakiejś dawnej zbrodni, ponieważ w miejscu, w którem kości znaleziono, nie było nigdy cmentarza, jak w innych punktach miasta, w których dość często kości się znajduje.

BLOK SKALNY RUNĄŁ NA ROBOTNIKÓW

Donosiliśmy już o strasznym wypadku w Wapienniku przy ul. Wielickiej 57 gdzie podczas pracy przygnieciony został 100 kg. głazem robotnik, Franciszek Kostecki. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala św. Łazarza, gdzie w dniu wczorajszym — na skutek ciężkich obrażeń wewnętrznych — zmarł. Zaznaczyć należy, że katastrofa omal nie pociągnęła za sobą pięciu dalszych ofiar ponieważ olbrzymi blok skalny runął na grupę robotników, z których pięciu zdołało w ostatniej chwili uskoczyć w bezpieczne miejsce, a tylko jeden z nich przypłacił wypadek życiem. Policja prowadzi dochodzenie celem ustalenia kto ponosi winę tego wypadku.

Debata nad budżetem miasta Krakowa

Kraków, 23 marca

W dalszym ciągu dyskusji generalnej nad preliminarzem budżetowym m. Krakowa przemawiał r. Freund, który wypowiada się za robotami inwestycyjnemi, które należy finansować przez zaciągnięcie nowej pięciomiljonowej pożyczki. Mówiąc o pracy mówca domaga się możności pracy również dla ludności żydowskiej i równouprawnienia w tej dziedzinie z innemi odłamami ludności. Jako następny przemawiał r. dr. Rosenzweig (PPS), oraz dr Schreiber (Bund). Wywody r. Schreibera były charakterystyczne w momentach końcowych, kiedy mówca w sposób namiętny wypowiedział się przeciw obsadzeniu stanowiska trzeciego wiceprezydenta Żydem, zaznaczając, że do wiceprezydenta żydowskiego z łona sanacji, czy też asymilacji lub sjonistów mówca nie będzie miał zaufania. R. Dr Schreiber uważa, że jeżeli stanowisko trzeciego wiceprezydenta ma być wogóle obsadzone, to kandydatem winien być człowiek który będzie bronił interesów socjalistycznych. Zarówno ton przemówienia, jak i treść wywołały bardzo niesmaczne wrażenie i to nietylko wśród radnych żydowskich, ale i reszty rady miejskiej. Dotychczas nikt jeszcze nie protestował tak namiętnie przeciw wiceprezydentowi żydowskiemu, jak to uczynił przedstawiciel t. zw. „żydowskiej klasy robotniczej".

Jako ostatni przemawiali dr Szumski (PPS), który całe swe długie przemówienie poświęcił prawie obniżki poborów urzędniczych, dr. Kwieciński (BB), który uzasadniał realność budżetu, p. Skotnicki (BB), który zastrzegał się przeciw obniżce poborów, ale zapowiedział głosowanie za budżetem r. Bobrowska o konieczności opieki społecznej, b. min. prof. Kumaniecki, r. Stańczyk (PPS) i wreszcie dr Czuchajowski (BB), który w imieniu zarządu miasta odpowiedział dyskutantom.

Na tem zakończono dyskusję generalną i przystąpiono do dyskusji szczegółowej.

„Jacob ulotnił się, jak duch"

Paryż, 22. 3. PAT. Zamieszkała w Paryżu rozwiedziona żona aresztowanego w Szwajcarji dr. Wesemanna, usiłowała popełnić samobójstwo. Okazuje się, że po wydaniu agentom hitlerowskim dziennikarza Jacoba, dr. Wesemann napisał do swej byłej żony list, w którym donosi, że przeżył ciężkie chwile, że jednak **jest już po wszystkiem i** Jacob ulotnił się, jak duch. Prawdopodobnie po od**czytaniu tego listu, Wesemannowa postanowiła popełnić samobójstwo.**

Dwie katastrofy samolotowe

Brest, 22. 3. PAT. Spadł tu podczas ćwiczeń wodnopłatowiec marynarki wojennej. Aparat w jednej chwili stanął cały w płomieniach. 6 osób załogi zginęło na miejscu.

Mukden, 22. 3. PAT. Pod Czeng-Te w prowincji Dżehol wskutek gęstej mgły zderzyły się 2 samoloty. 5 osób, w tej liczbie oficer mandżurski, poniosło śmierć.

2 tabletki
3 razy dziennie

Togal

stosuje się przy bólach reumatycznych i artretycznych, newralgjach i bólach głowy, grypie, przeziębieniach.

Różne

NA ŚWIĘTA: — „EXPRESS“ chemiczna pralnia i farbiarnia — czyści prawdziwie chemicznie garderobę męską, damską, oraz kapy, chodniki dywany w każdej wielkości. Centrala: Stradom L. 10. 1568g

FABRYKA zaprowadzona poszukuje spólnika z kapitałem 15.000 zł. Zgłoszenia pod „Intratna“ do Adm. „N.Dziennika“. 1566g

Po kilkuletniej praktyce w firmie „Lu“ otworzyłam przy ul. Florjańskiej l. 49 (oficyna) salon mód. Najnowsze modele. Ceny konkurencyjne: Marja Frānklówna. 1463g

WAZNE DLA PAŃ! Eleganckie wiosenne **KAPELUSZE** od złotych 4 oraz przeróbki zł. 1'50 poleca Salon Mód Nadzi Beckowej, **DIETLA 105,** parter 2785kr

PLISUJĘ sukrie 1 złoty mereżka dziesięć groszy metr: Meiselsa 9, m. 6. 1572g

FABRYKA wyrobów metalowych szuka spólnika ze współpracą, z kapitałem do Zł. 20.000. Zgłoszenia pod „Prosperująca“ do Adm. „N. Dziennika“.

ZNANA, zaprowadzona **RESTAURACJA** rytualna z mieszkaniem (dawniej Weissbrot, do wynajęcia, ewentualnie ze spólnikiem fachowym — nie wykluczone — Chorzów I., Gimnazjalna 17. (Król Huta). 2825kr

▲▲▲▲▲▲▲▲

P12/33g

Persil i Henko

oto dwa środki, bez których niema prania!

NOWA GWIAZDA »LUXOR«

zabytysta na horyzoncie radjofonji!

1. **WIELKA SELEKTYWNOŚĆ** dzięki zastosowaniu po raz pierwszy w Polsce cewek o żelaznym rdzeniu. w poszczególnych obwodach.
2. **ŁATWOŚĆ OBSŁUGI** gdyż strojenie odbywa się **automatycznie** bez gwizdów i szmerów na pięknej skali neonowej z nazwami stacji.
3. **WSPANIAŁY TON** dzięki doskonałemu głośnikowi **elektro**-dynamicznemu Telefunken Super-Effekt.
4. **DALEKI ZASIĘG PRZY SILNEM WZMOCNIENIU** przez zastosowanie 3 pentod.
5. **3 ZAKRESY FAL** dają odbiór stacji z całego świata.

CENA 396 ZŁ.

Radjo Telefunken mistrz tonu, precyzji i formy!

Wyłączne przedstawicielstwo:
Inż. Leon Rebhan Kraków, Wybickiego 1. Tel. 171-54

INSTYTUT LEKARSKO KOSMETYCZNY współpracą Z. Ehrenpreisowej. K. Rychlickiej. Ekspozytura „Cedib“, Kraków **TOMASZA 29,** tel. 143-86 2879kr

WAŻNE dla Pań! Salon Mód „Maryla“ przerabia kapelusze według najnowszych żurnali po 1'50 nowe od 4 zł. Uwaga na adres: Kraków, Augustjańska 3 (róg Dietla). 1461g

SMACZNE obiady po zniżonej cenie, wydaje się Dietla 111, I. piętro, m 7

WAŻNE DLA WYTWÓRNI FIRANEK! Siatki filetowe, przędzę i kordonki do robót ręcznych w wielkim wyborze poleca hurtownia — Stradom 9 I. piętro. 1576g

PRZYJMĘ spólnika do pierwszorzędnego Salonu krawieckiego męskiego dobrze prosperującego, z kapitałem około 2.000 zł Wiadomość: Markfeld — Senacka 6. 1582g

„ESTETYKA“ gabinet kosmetyczny, Kraków Czapskich 3. Porady bez płatnie. 2859kr

JUŻ teraz przynieś — wszelką garderobę do chemicznego czyszczenia i farbowania. Ceny niebywale niskie.
„KRAKOWIANKA“.
Centrala: Starowiślna 18 tel. 162-67. Filja: Grodzka 71 — Schmaus, telefon 11845. 1277g

SPÓLNIKA ze współpracą umysłową, kapitałem 5.000 zł. do rentownego przemysłu poszukuję. — Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Korzystne“.

▲▲▲▲▲▲▲▲

ZNIŻONE CENY INSERATÓW

Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy Zł. 5·—
Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe . . „ 10·—
Podziękowania lekarskie do 25 mm. Zł. 10·—
Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. łamie „ 20·—

Drobne ogłoszenie za słowo 10 gr.
Dla poszukujących pracy . . 5 gr.

Ogólna taryfa inseratowa uwidoczniona jest u dołu strony 16-tej.

Wolne posady

Z BRAŻY żelaznej poszu kuje się podróżującego Zgłoszenia „Zdolny fachowiec" Biuro ogłoszeń Stattera, Kraków, Rynek 8. 2855kr

FABRYKA KAPELUSZY DAMSKICH poszukuje szwaczki do szycia kapeluszy damskich. Zgłoszenia pod „Zaraz" do Adm. „N. Dziennika". 1556g

FOTOGRAF-operator potrzebny, siła pierwszorzędna: Burzacki, Radom — Witolda 2. 2876kr

APLIKANTA adwokackiego, ustosunkowanego w Kielcach, poszukuję Zgłoszenia pod „Patron" do Adm. „N. Dziennika". 1581g

SKLEP z obuwiem firmy „Granit", Karmelicka 9 przyjmi zaraz zdolnego ekspedjenta i ekspedjentkę. Zgłoszenia w sklepie

PODRÓŻUJĄCY z branży żelaznej, za stałą pensją od zaraz poszukiwany Zgłoszenia do Adm. „N Dziennika" pod „Z." 1574g

Matrymonjalne

BOGATY wdowiec poszukuje towarzyszki życia do lat 50. Majątek konieczny. Wiadomość: Hammer, Kraków, Sebastjana 31. Telefon 177-36. — Kojarzy szczęśliwie małżeństwa. 1568g

PANNA inteligentna, samodzielna, pozna kulturalnego pana. Ewentualnie wspólny wyjazd do Palestyny nie wykluczony. Zgłoszenia: Poste-restante Kraków, — pod „10.000". 1571g

PRZEDSIĘBIORCZY kupiec z gotówką ożeni się z niezależną kobietą pracy. Zgłoszenia do Adm „Now. Dziennika" pod „Wspólnie". 1570g

OŻENIĘ SIĘ Z PRZYSTOJNĄ, ŁADNĄ biuralistką, samodzielną korespondentką polsko-niemiecką, od 28 do 32 lat mającą współpracować w mojem poważnem przedsiębiorstwie. Zgłoszenia najchętniej z fotografją kierować pod „Przemysłowiec 40" Kraków, Skrytka poczto wa 253. — Dyskrecja zwrot fotografji zapewniona. 2873kr

Sprzedaż

LODOWNIE od najmniejszych do największych. w największym wyborze **SATTLER**, Kraków — Stradom 18. 2680x

CUKIER wagonowo dostarcza Agencja Cukru Kraków, ul. Radziwiłłowska 15. Żądać oferty! 1668kr

FIRANKI, kapy, serwety, poleca najtaniej artystyczna pracownia Holcerowej, Kraków, Jasna L. 8. 1327g

„RIGO" usuwa radykalnie odciski. Pudełko 50 groszy. Skład Główny: Drogerja Schapsensohna Kraków, Plac Nowy. 2493x

LODOWNIE masarskie — rzeźnicze — restauracyjne, bufetowe, największy wybór: **SATTLER** Kraków, Stradom 18. 2682x

KARBID sprzedaje po cenach fabrycznych firma Techebu, Kraków, ul. Florjańska 7. 2841kr

CHORY ŻOŁĄDEK

JEST NIERAZ POWODEM POWSTAWANIA NAJROZMAITSZYCH CHORÓB.

ZIOŁA Z GÓR HARCU Dra LAUERA

są dobrym środkiem dla uregulowania żołądka, usuwają obstrukcję, są łagodnym naturalnym środkiem przeczyszczającym, usuwają substancje gnilne, zatruwające organizm.

ZIOŁA Z GÓR HARCU Dra LAUERA

stosowane również przy cierpieniach wątroby, nerek, kamieni żółciowych i hemoroidach są chętnie przyjmowane przez chorych

1000 różnych gotowych **firanek** filetowych brygowych etc. sprzedaję przed świętami **zdumiewająco tanio.** Proszę się przekonać bez obowiązku kupna. — Firma: Dekoracja wnętrz.

MICHAŁ WEITZ Kraków, Florjańska 23

ADMINISTRACJA KAMIENIC RYCZAŁTOWA

miesięcznie Zł 40.—

Ryczałt obejmuje administrację, sprawy podatkowe, koszty adwokackie. Przyjmie rutynowany zawodowy administrator. Zgłoszenia pod „Oszczędność" do Biura ogłoszeń Stattera Kraków, Rynek 8.

JADALNIE z drzew egzotycznych — najnowsze projekty własne. Fabryka mebli **„STYL"**, Kraków, Wiślna 8. — Ceny fabryczne zniżone. 2881kr

ZAWIADAMIA się P. T. Publiczność, że został otwarty lokal sprzedaży **KOSZERNEGO** mięsa — drobiu. Ceny przystępne Kraków, Tomasza 20. — Uwaga na adres! 2882kr

FIRANKI, KAPY, w wielkim wyborze, poleca — **WYTWÓRNIA JÓZEFA ROTTNERA, Kraków FLORJAŃSKA 38**, telefon 176-92. 2875kr

FIRANKI i kapy w wielkim wyborze, po niskich cenach poleca wytwórnia firanek, Sebastjana L. 16. 1576g

„SUKNA" H. Margulies Stradom 15. Prosimy bez obowiązku kupna odwiedzić nasz lokal, by przekonać się, że posiadamy na składzie materjały sukienne na ubrania, zarzutki, kostjumy, w najlepszych gatunkach, w największym wyborze. — Służymy po cenach **ŚCIŚLE FABRYCZNYCH.**

RZĄDOWO UPOWAŻNIONE — KONCESJONOWANE

BIURO ORGANIZACYJNE I BUCH.-REWIZYJNE

WIKTOR STANDÉ

Przysięgły Rewident Ksiąg — Znawca Sądowy

Kraków — Tel. 104-44 — Pijarska 5

REWIZJE KSIĄG. + ANALIZY BILANSÓW.

Obliczenia rentowności przeds. + Rozliczania wspólników

Organizacja nowoczesnej KSIĘGOWOŚCI PRZEBITKOWEJ »KARTOWIST«

Ostatni wyraz techniki buchalteryjnej

ORGANIZACJA. + BILANSOWANIE.

Sprawy buchalteryjne i bilansowo-podatkowe. + Nadzór.

Prowadzi buchalterję w abonamencie dla [illegible] i mniejszych przedsiębiorstw we własnym biurze, własnemi siłami biurowemi, przy zastosowaniu najnowszych urządzeń maszynowych

KILIMY ARTYSTYCZNE — Dywany perskie: Grünerowa, Kraków, ul. św. Tomasza L. 26. 1298kr

MEBLE solidne najtaniej, Bauminger, Dietla 80, — obok P. K. O. Solidna obsługa. 900g

MEBLE pokojowe i kuchenne w najnowszych fasonach i po cenach konkurencyjnych nabyć można tylko we firmie — N. Gross, Podgórze, Rynek 13, I. piętro. (Uwaga na adres!). 1564g

Nauka i wychowanie

STENOGRAFJI polskiej, niemieckiej, uproszczoną metodą łatwą, najprędzej wyucza — Zofja Schongutówna, Bonerowska 9, I. piętro. 1569g

LEKCYJ nebrajskiego francuskiego oraz gry na fortepianowej udziela doświadczony pedagog Honorarjum przystępne Zgłoszenia pod „Literatura — konwersacja" do Adm. „N. Dziennika".

MASZYNY do pisania biurowe, walizkowe, najtaniej poleca Löwenstein Kraków, ul. Zwierzyniecka 11. 70x

BIURKO dębowe, duże dwufrontowe, prawie nowe, okazyjnie sprzedam: Sołtyka 19, stolarnia. 2878kr

Przetargi publiczne

L. Bud. M. N. 55/35.

Zarząd miejski w stoł. król. m. Krakowie ogłasza niniejszem

PRZETARG NIEOGRANICZONY NA WYKONANIE:

a) robót żelazo-betonowych, betonowych oraz pomocniczych;

b) części robót izolacyjnych

dla budowy Muzeum Narodowego w Krakowie.

Plany i warunki przeglądać można w Kierownictwie Budowy Muzeum Narodowego w Zarządzie m. (plac WW. Świętych 5 gmach Ratusza, III. piętro), w godzinach od 11-tej do 13-tej, począwszy od dnia 25 marca b. r., gdzie również można będzie otrzymać odnośne formularze ofertowe wraz z planami za opłatą: ad a, — 50 zł., ad b) — 10 zł.

Termin składania ofert upływa 15 kwietnia 1935 r. godzina 12-ta w południe, poczem nastąpi otwarcie ofert.

Oferty, wniesione po terminie licytacyjnym, bez odpowiedniego wadjum lub na nieprzepisanych, względnie nie na oryginalnych formularzach, rozpatrywane nie będą.

Zarząd miejski zastrzega sobie swobodny wybór ofert, nieprzyjęcie żadnej z ofert, lub unieważnienie przetargu bez podania przyczyn.

2828kr

Prezydent miasta:
w z. DR. KLIMECKI mp.

Posad poszukują

FORTEPIANY, PIANINA STROI NAJTANIEJ ROM, BOŻEGO CIAŁA L. 10, telefon 166-20.

GIMNASTYKA Mensendieck dla Pań. Jedyny system dla osiągnięcia idealnej linji wdzięku, ruchów życia codziennego Lekcje zbiorowe i indywidualne, udziela: Pomorska 1/16, tel. 183-19 1391g

MAGISTER z 5-cioleciem rutynowany pracownik aptek warszawskich, prowincjonalnych, poszukuje posady lub zastępstwa Znajomość analiz lekarskich. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia: Kraków, Smoleńsk 28/2. 1544g

POMOCNIK handlowy z branży galanteryjnej poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Dobre referencje" do Adm. „N. Dziennika". 1562g

Reklama dźwignią handlu

INSERATÓW DROBNYCH nie przyjmuje się telefonicznie tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĘ.

HAFTUJĘ, szyję bieliznę, wyprawy ślubne. Szycie bluzek, pyjam., szlafroków: Stockowa, Dietla 50, II. piętro. 1579g

MOGĘ złożyć 1.000 Zł kaucji. Mężczyzna 30-letni poszukuje jakiejkolwiek posady. Zna język niemiecki, polski, angielski. Może przystąpić do jakiegoś rentownego interesu. Zgłaszenia do Adm. „N. Dziennika" sub „1.000 Zł. kaucji". 1573g

Lokale

HOTEL MONOPOL, Kraków, Gertrudy 6 (centrum). Pokoje wykwintne od 4 zł. 1322g

LOKAL parterowy, jasny, na pracownię lub magazyn do wynajęcia: ul Sebastjana 20. 1546g

ŁADNY POKÓJ komfortowy, słoneczny, do wynajęcia. Zgłoszenia do godz. 4 popołudniu, Starowiślna 62, m. 3. 1548g

POSZUKUJĘ 3 pokoje na biuro. Okolica Gertrudy, Potockiego, Starowiślna. Zgłoszenia: Telefon 138-63 od godz. 2—3 1567g

LOKAL handlowy, obszerny, z dużemi wystawami, przy ul. Florjańskiej, do odstąpienia. — Zgłoszenia pod „Niebywała okazja" do biura „Par", Kraków, Rynek L. 46. 2862kr

SŁONECZNE 3-ch pokojowe mieszkanie komfortowe, II. piętro. do wynajęcia: Dietla 25/5. 1572g

GARAŻ na 2—3 auta przy ul. Pańskiej do wynajęcia. Zgłoszenia listowne pod „Centrum" — Biuro Stattera, Rynek 8 2872kr

DO WYNAJĘCIA pokój komfortowy dla pana — Pańska 6, m. 1. 1580g

DUŻY lokal sklepowy okazyjnie do wynajęcia: Starowiślna 74. Dozorca wskaże. 1575g

PRENUMERATA: w Krakowie z odnoszeniem i bez odnoszenia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . . . . miesięcz. „ 4·30 kwart. zł. 12·90
Zagranicą z przesyłką pocztową . . . . „ „ 7·50 „ „ 22·50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. Strona w tekście i nadesłanem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 38 milimetr. — Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 16 słów

CENY w złotych: I. strona 1·25. — Tekst 1·—. Nadesłane 0·75. — Za tekstem 0·25. — Drobne od słowa 0·10 gr. Dla poszukujących pracy 0·05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy Zł. 5·—. Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe Zł. 10·—. Podziękowania lekarskie do 25 mm. Zł. 10·—. Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. łamie Zł. 20·—. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25% za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK" wychodzi codziennie, także w poniedziałki i dni poświąt

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik": Zygmunt Hochwald. — Redaktor odpowiedzialny: Dr. Mojżesz Kanfer.
Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarząd. Maksymiljana Feldmanna.